75 років служби народові

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СІЧНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 10, 1968 No. 5. VOL. LXXV.

ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВИЯВЛЯЄ ГОТОВІСТЬ ВІДКРИТИ ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

Проф. д-р Омелян Пріцак, голова Наукової Ради Фонду Катедри Українознавства, і мґр. Степан Хемич, президент Фонду, продовжують заходи для здійснення цього задуму.

Бостон, Масс. — Це, що ще недавно могло здаватись тільки мрією, вкоротці може стати дійсністю: Гарвардський Університет, не тільки перший в Америці часом свого існування, але й один з найперших у світі своїм академічним стажем, виявив готовість відкрити в своїй системі катедру українських студій, або й інститут таких студій, що включав би три катедри: мови, літератури й історії, якщо українська громада спроможеться на те, щоб забезпечити для таких студій відповідні фонди. Заходи в справі забезпечення таких фондів робить уже від десяти років створений українським студентством та очолюваний мґром Степаном Хемичем Фонд Катедри Українознавства, а заходи в справі здійснення цього великого і сміливого задуму для створення катедри українських студій при одному з передових американських університетів веде голова Наукової Ради цього Фонду, один з найвидатніших наших науковців, професор Гарвардського університету д-р Омелян Пріцак. Заки почалися конкретні розмови з властями Гарвардсько г о університету, проф. Пріцак перевірив ряд подібних можливостей при інших університетах, в цьому й на Міннесотському універ с и теті, відвідавши його з кінцем минулого року на запрошення того університету, вислане йому з ініціятиви проф. д-ра Олександра Грановського. Всі ці можливості були з'ясовані на засіданні Наукової Ради Фонду, яка висловилася за Гарвардським університетом та рекомендувала проф. Пріцакові продовжувати заходи в цій справі. На цій підстав. проф. Пріцак та президент Фонду мґр Степан Хемич і скарбник Фонду інж. Орест Бедрій відбули з властями університету минулої середи і четверга, 3 і 4-го січня ряд зустрічей і розмов. З думкою, щоб з цією справою познайомити й ширші кола громадянства, до участи в розмовах були запрошені головний предсідник Українського Народного Союзу та екзекутивний віце - президент Українського Конґресового Комітету Америки Йосип Лисогір і ред. А. Драган.

В гостинному домі п-ва Пріцаків

Перша, товариська зустріч і розмова відбулася під час обіду в гостинному домі професора і пані Пріцаків у Веллесі біля Бостону в середу .3-го січня. Крім українських гостей з Ню Йорку були приявні: голова славістичного департаменту в Гарварді проф. д-р Горас Лант, професор східньо-европейської історії та асистент директора Російського Осередку Дослідів в Гарварді д-р Ричард Пайпс, професор слов'янських мов, який —між іншим — володіє й українською мовою, д-р Ґінінґ Андерсен, та професор східньо-европейської історії д-р Едвард Кінен. Знайомі вже із заходами проф. Пріцака, вони виявляли до них великі симпатії та майже поділяли ентузіязм проф. Пріцака в цій справі.

У декана факультету гуманістичних студій

О год. 4-ій того дня відбулася зустріч і конференція в декана факультету гуманістичних студій проф. д-ра Френкілна Люїса Форда. Також і він був уже основно п о і н формований проф. Пріцаком про заходи в справі катедри українських студій та виявляв велике зацікавлення тією проблемою, вважаючи, що ця ділянка студій була досі занедбувана. Проф. Форда інтересував в першу чергу академічний бік справи, що є в Гарварді під його проводом і наглядом. Він і висловив думку, що Гарвардський університет привітав би поширення одної катедри на інститут українських студій із трьома катедрами. Очевидно, що з академічного боку не було б жадних застережень проти започаткування в Гарварді такого задуму одною катедрою.

Вістка викликує ентузіязм в громаді

Того ж дня ввечері відбулася в приміщеннях Факультетського Клюбу Гарвардського Університету зустріч з представниками місцевої Української Громади, на якій, крім згаданих, були приявні: місцевий парох о. Степан Чомко, професор Гарвардського університету д-р А. Головінський, проф. д-р В. Бандера, проф. д-р Ол. Смакула, д-р Олег Третяк, адв. Анна Чопик, адв. Ю. Юрчишин, С. Берегулька, С. Петрів, Р. Федорів, Р. Свистун, Л. Гайда, д-р Л. Бачинський, д-р Ів. Дідюк, Надія Миколаєвич, мґр Рената Голод-Третяк, Мих. Гайда та ін. Зустріччю проводив професор Пріцак, інформуючи приявних про її причину і ціль. Очевидно, що всі з великим ентузіязмом прийняли вістку про можливість встановлення катедри українських студій в Гарварді, а тим більше про можливість створення інституту таких студій.

Бібліотека — база студій вже існує

Черговото дня, в четвер 4-го січня, проф. Пріцак познайомив своїх гостей насамперед з українським відділом в університетській бібліотеці. Цей відділ — це чи не найбільша в цій країні колекція українсь к и х книг, включно із найдавнішими унікатами, як і книг про Україну та на українські теми. Цей відділ замітний навіть у такому велетні, як бібліотека Гарвардськ о г о університету, річний бюджет якої виносить майже сім мільйонів долярів річно. Університетський бібліотекар Доґлес В. Брайент в дуже дружній розмові заявив, що бюджет бібліотеки на український від д і л, включно із тими книгами, що їх одержується порядком обміну за університетські видання, виносить понад 30 тисяч долярів річно. Очевидно, що коли б прийшло до створення катедри, а тим більше інституту українських студій в тому університеті, то цей відділ бібліотеки був би далі розбудований, але дуже поважна база для студій існує вже тепер.

У секретаря університету Крайцера

Поза президентом університету, рішальний голос в адміністраційних сп р а в а х Гарварду має його рекордовий секретар Юджін Ґілберт Крайцер, у якого відбулася остання розмова на тему адміністраційно - фінансових можливостей. Також і він був вповні в курсі справи, основно поінформований проф. Пріцаком уже

(Закінчення на стор. 5-ій)

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 9 січня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПРАЦЮЄ над бюджетом на своїй фармі в Тексасі і до нього часто приїжджає з Вашинґтону директор бюджету Чарлз Л. Шульц. Приїжджають до Президента голова Ветеранської Адміністрації Вілліям Драйвер, асистент директора бюджету Чарлз Цвік і директор Уряду Економічної Можливости Сарджент Шрайвер. Від Президента йде натиск на всі аґенції, щоб зробили в своїх бюджетах якнайбільші ощадності. Не знати, який великий бюджет має бути, тільки передбачають, що коло 140 більйонів дол. у році, що зачнеться 1-го липня 1968-го року.

ДЕПАРТАМЕНТ ПОШТИ ПРОГАДУЄ, що від неділі 7-го січня подорожчали поштові оплати від посилок у ЗДА. Надавані в неділю поштові посилки треба дорожче оплачувати. Звичайний лист коштує не п'ять, тільки шість центів, звичайна картка 5 центів замість 4-ох. Летунський лист 10 центів (8); летунська картка 8 центів(6). Подорожчали оплати і від посилок другої, третьої й четвертої кляс. Прибутки Поштового Департаменту збільшаться на 900 мільйонів дол., але на переведення цієї зміни в оплатах треба витратити аж 22 мільйони дол. Треба надрукувати 2 більйони одноцентових марок, які наліплюватимуть до 5-центових марок.

СЕНАТОР ДЖЕВІТС ЗАЯВЛЯЄ, що він підтримуватиме нюйоркського губернатора Рокефеллера як кандидата на президента після того як мишиґенський губернатор Джордж Ромні програє правибори. Нюйоркський сенатор Джекоб К. Джевітс підтримує Ромні так довго, як довго він сам буде старатися про номінацію, коли ж Ромні зрезиґнує з кандидатури, тоді Джевітс дасть підтримку губернаторові Рокефеллерові. Але секретар Рокефеллера повторив давнішу заяву нюйоркського губернатора, що він підтримує кандидатуру Ромні і сам не кандидує.

ФОРДОВА МОТОРОВА КОМПАНІЯ повідомила, що її авта випродуковані після 1-го січня 1968-го року подорожчають на 23 дол., бо згідно з федеральним законом треба збільшити безпечність авт. Кілька днів тому Корпорації Дженерал Моторс і Амерікен Моторс повідомили про подібне подорожчання авт їхньої продукції. Фірма Крайслер повідомила про подорожчання її авт на $ 25 Всі ці автомобільні фірми твердять, що подорожчання авт спричинене новим законом про більшу безпеку авт, випродукуваних у 1968-му році.

В 1967-му РОЦІ ВИДАНО 1,690.000 нових пашпортів, повідомляє Державний Департамент, на 11.7 відсотка більше, як у 1966-му році. В руках американців є тепер коло 4.5 більйона пашпортів. Президент Джансон на самий Новий Рік закликав американців обмежити виїзд за кордони ЗДА, щоб не вивозити долярів. Уряд пляную окремий податок від пашпортів. Можливо, що туристи, які виїдуть до Европи, платитимуть податок від кожного дня, який переведуть за океаном. Цей податок мав би виносити 5 або 6 долярів.

У СВІТІ

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ ГЮБЕРТ ГОМФРІ ВІДВІДАВ СТОЛИЦЮ ЕТІОПІЇ Аддіс Абебу, де конферував дві години з імператором Гайле Селяссі. Гомфрі заповів пожвавлення торговельних взаємин з африканськими країнами та, не назвавши ніякої країни на ймення, таврував ті режими, де „меншість намагається вічно панувати над більшістю". Це була виразна алюзія до біло - расових режимів в Південній Африці, Родезії, Анґолі й Мозамбіку. Після Етіопії Гомфрі відвідав уже Сомалі і Кенію.

АНТОНІН НОВОТНИ ПЕРЕСТАВ БУТИ ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТ. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЧСР, але залишився ще президентом ЧСР. Його наступником став 46-річний Александер Дубчек, дотеперішній голова компартії на Словаччині. Прем'єром залишився Йозеф Ленарт. ЦК компартії ЧСР викинув Новотного, як свого генерального секретаря, після того, як Новотни, сталініст, віддавна мав проти себе сильну внутрішню опозицію збоку молодших комуністів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ ПРИЙНЯВ ГОЛОВНОГО РАБІНА У ФРАНЦІЇ Якоба Капляна і запевнив його, що він не думав ображувати жидів, коли сказав в останній радіо - телевізійній промові, що жиди, це „вибраний нарід, певний себе і схильний до панування". Де Ґолль запевнив рабіна, що був здивований, коли вичитав, що така фраза була інтерпретована в жидівських колах, як вияв антисемітизму чи сприяння йому.

СОВЄТИ ЗГОЛОСИЛИ НОТУ ПРОТЕСТУ ДО ЗДА за пошкодження совєтського корабля „Ярославль" під час налету американських бомбовиків проти північно - в'єтнамського порту Гайфон тому три дні. Американські літаки буцім-то „пляново" обкидали море довкола того корабля так званими „пізніми бомбами", які вибухають в годину чи й пізніше після скинення їх. Таким чином спутано рухи того корабля, а бомби, які вибухали в найближчій віддалі, ніби поважно корабель пошкодили. З американського боку заявлено, що коли дійсно той совєтський корабель зазнав шкоди, то це сталося без злої волі ЗДА. Комуністичний Китай також закинув Америці пошкодження одного вантажного корабля.

ПАНАРАБСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ „НА ВЕРШИНАХ" НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ 17 січня 1968 р. у Рабаті, Марокко, як це було заплянов?но. Причина — загострені внутрішні відносини в арабському світі внаслідку відновленої громадянської війни в Ємені та активної допомоги єменським „соціялістичним" республіканцям збоку СССР. Савді - арабський король заявив, що коли Совєти не припинять тієї допомоги єменському лівому режимові, то Савді Арабія зірве умову з Хартуму, яка передбачувала замирення в Ємені на базі компромісу між республіканцями і монархістами.

СОВЄТИ МАЮТЬ ТЕПЕР В ІРАКУ, ЄГИПТІ, СИРІЇ И ЄМЕНІ 3.000 СВОЇХ ВІЙСЬКОВИХ ІНСТРУКТОРІВ і різних технічних фахівців — твердить ізраїльський міністер оборони ген. Моше Даян. На єгипетських летовищах стаціоновані літаки совєтського типу, МІГ-и й „Ілюшини" з совєтськими пільотами. Між совєтськими старшинами в Єгипті є й генерали. Даян запевнив в пресовому інтерв'ю, що залежність Єгипту від СССР така велика, що насправді від Москви залежить мир чи нова війна арабів проти Ізраїлю. Даян певний, що найдалі в травні ц. р. Єгипет відзискає свою мілітарну силу, яку мав перед війною в червні мин. року, з тією різнецею, що тепер матиме моднішу зброю, особливо щодо літаків і ракет.

В ДУСІ ЕКУМЕНІЗМУ

Не тільки в політичному і громадському, але і в церковному житті діється в світі тепер багато дечого такого, що ще кілька років тому було б неймовірним. До таких подій належить і участь рабіна та православних і протестантських репрезентантів на висвяченні римо-католицького єпископа у Сан Франсіско. На фото (вгорі): Архиєпископ Сан Франціска ВПреосв. Джозеф Т. МекҐукен висвячує в єпископи Преосв. Марка Горлі. На фото (внизу) видно рабіна та протестантських і православних єпископів, які взяли участь у цій церемонії.

Джансон та прем'єр Ізраїлю нараджувались

Сан Антоніо, Тексас. — Ізраїльський прем'єр Леві Ешколь прилетів в минулу неділю на військове летовище біля Сан Антоніо в Тексасі, куди виїхав йому назустріч президент Джансон. Президент привітав свого гостя жидівським „шальом" і заявив у короткій промові, що він і ізраїльський прем'єр „стрічаються в мирі і говоритимуть про мир". Л. Ешколь з свого боку запевнив Джансона, що він — Л. Ешколь — приїхав до Америки, як її приятель і сподівається, що й розмови його з американськими державними мужами будуть вестись, як між приятелями. Опісля Президент і його гість переїхали гелікоптером до приватного мастку Президента в Тексасі. За голосами преси — головною ціллю приїзду ізраїльського прем'єра в почоті якого знаходиться 8 осіб, є переконати Джансона і його найближчих дорадників, що спровокована арабами ізраїльсько-арабська війна з червня минулого року була зручно використана Совєтами для значного скріплення свого становища не тільки в арабському світі — в Єгипті, Сирії, Ємені й Іраку — але й у цілому Середземноморському обширі, із переведенням туди численних одиниць своєї морської фльоти, особливо підводних човнів, із заякоренням совєтських воєнних кораблів в Александрії й Альжирі та з фактичним підпорядкуванням собі єгипетської і сирійської армії. Ешколь намагається дістати від Америки 50 джетотих бомбовиків „Фантом", щоб надолужити ними втрату своїх 40 літаків у червневій війні та відмову Франції доставити Ізраїлеві давніше вже замовлених 50 літаків типу „Міраж". Американська преса признає, що ізраїльський прем'єр має тепер добру коньюнктуру в Америці з уваги на листопадові вибори, в яких Демократична партія рахує на голоси американських жидів. Наприкінці 24-годинних розмов із перервами на харчі й відпочинок, п р о г олошено спільний комунікат, в якому президент Джансон обіцяв „розглядати ізраїльську мілітарну здатність прихильно, у світлі різних обставин".

Республіканці сподіваються збільшити число сенаторів і конґресменів

Вашинґтон. — Переведені опитування виявляють, що у виборах в 1968-му році республіканці матимуть можливість значно збільшити число своїх сенаторів і конґресменів, але їм не вдасться здобути контролю ані в одній Палаті Конґресу. В 90-му Конґресі республіканці мають 36-ох сенаторів, а демократи 64-ох. Щоб здобути контролю над Сенатом, вони мусіли б затримати всі свої становища та ще здобути 15 сенаторських місць від демократів. Згідно з переведеними опитуваннями важко буде це зробити Республіканській партії, але їм напевно вдасться збільшити число своїх сенаторів на 5-6 місць так, що в 91-му Конґресі зможуть мати 41-42 сенаторські становища. В Палаті Репрезентантів республіканці мають 187-ох конґресменів, а демократи 247, один пост конґресмена необсаджений (Адама Клейтона Павела з Ню Йорку). Щоб здобути контролю над П а л а тою Репрезентантів, республіканці мусіли б здобути 31 пост конґресмена від демократів та затримати всі свої теперішні конґресові становища.

НА „ПРИЙОМІ" ДЕЛЕҐАЦІЇ УССР В НЮ ЙОРКУ БУЛО ПОНАД 300 ПРЕДСТАВНИКІВ

Київські „Сільські Вісті", на відміну від іншої преси, яка промовчала „подію", повідомили в ч. 284 з грудня м. р., що так зв. „делеґація УССР на 22 сесії ОН і постійне представництво УССР при ОН влаштували для представників українсь к о ї проґресивної еміґрації у США прийом. На прийомі були понад 300 чоловік з багатьох міст США". Зібраних годували ікрою та показували їм культурні фільми, а сам „прийом пройшов у дружній обстановці".

Амбасадор ЗДА Бовлес з Індії конферує з головою Камбоджи

Пномпень .— Честер Бовлес, американський амбасадор в Індії, прибув до столиці Камбоджи Пномпеню на розмови з головою Камбоджи князем Народомом Шіганукoм у справах, причетних до зловживання комуністами території Камбоджи, як свого „безпечного схоронища": північно-в'єтнамські реґулярні війська і південно-в'єтнамські повстанські відділи роблять воєнні випади з території Камбоджи, втікають туди й перегруповуються. Шіганук завжди раніше заперечував, наче б це ділось, але в останньому часі погодився, щоб Міжнародна Контрольна Комісія, яку складають Індія, Канада і Польща, відновила свою діяльність і перевірювала прикордонну смугу. Шіганук, який два роки тому зірвав був дипломатичні взаємини з Америкою, закинувши їй порушування території Камбоджи від сторони Південного В'єтнаму, сам заявив готовість прийняти репрезентанта президента Джансона для переговорення цих справ. Американське командування віддавна вимагало дозволу на переслідування комуністичного ворога аж на територій Камбоджи. Шіганук підтримує Північний В'єтнам і південно-в'єтнамських комуністів своїми словесними заявами, але намагається зберегти невтральність Закордонні обсерватори не виключають, що Бовлес використає нагоду для нав'язання в Пномпеню безпосереднього зв'язку з північно-в'єтнамськими комуністами, які втримують там свою амбасаду.

Католицькі єпископи у Південному В'єтнамі — проти бомбардування Північного В'єтнаму

Сайґон. — 17 римо-католицьких єпископів Південного В'єтнаму оприлюднили спільну заяву, яка поручає припинити б о мбардування Північного В'єтнаму, щоб таким чином вможливити нав'язання мирових переговорів з комуністами. У Південному В'єтнамі є 1 800.000 католиків на всіх 17 мільйонів населення, — решта є буддистами. В'єтнамські католики були завжди строгими антикомуністами і майже всі вони — втікачі з Північного В'єтнаму. Католицькі єпископи покликаються у своїй заяві на останні звернення Папи Павла VI, який прихилився до погляду, що припинення бомбардування Північного В'єтнаму необхідне, як перший крок в напрямку до замирення. На початку цього року північно-в'єтнамський міністер закордонних справ виразно заявив, що коли американці припинять б о м б а рдувати Північний В'єтнам та „інші воєнні дії", то Північний В'єтнам „буде переговорювати."

Тим часом на терені Південного В'єтнаму зросла активність комуністів — однаково реґулярних військ, як партизанів. В минулий понеділок кількасот комуністичних партизанів вдерлися до середини міста Хіємкуонґ, столиці одної з південно-в'єтнамських провінцій, вбили 26-ох південно-в'єтнамських вояків і 27-ох схопили та поранили 14 американських військових дорадників. Це місто віддалене ледви за 21 милю від Сайґону. Комуністичні партизани напали також на місто Танусн за 25 миль від Сайґону. В обох випадках ті міста піддано перед атакою мінометному обстрілові. В кожному випадку після кількох годин наспіла американська поміч викинула комуністів з великими їх втратами з отих міст Але активність комуністів помітно збільшилась на різних відтинках, як теж зросла їх терористична робота.

Сорвеєр 7 летить до Місяця

Кейп Кеннеді, Флорида. — Національна Аеронавтична і Космічна Адміністрація 7-го січня з успіхом випустила космічний корабель Сорвеєр 7 до Місяця. Космічний корабель везе з собою різні інструменти, щоб дослідити склад ґрунту на Місяці. Сорвеєра 7 випустили за допомогою ракети Атлас-Кентавр. Він мав електронічні інструкції залетіти в район кратера Гіппарха, але після випущення науковці вирішили, щоб з Землі змінити ці інструкції таким способом, щоб космічний корабель летів із інструментами в район кратера Тихона. Сорвеєр 7 має бути на Місяці у вівторок ввеч. і тоді він має почати робити світлини, викопати трохи ґрунту Місяця та проаналізувати цей ґрунт за допомогою приладів до вимірювання радіації.

Погіршився стан здоров'я Касперака, якому перещеплено жіноче серце

Пальо Альто, Каліфорнія. В понеділок 8-го січня стан здоров'я 54-річного Майка Касперака значно погіршився, хоч пацієнт, після перещеплення йому серця 43-річної жінки Вірджінії Ме Вайт в суботу 6-го січня почувався дуже добре. В понеділок в нього настала внутрішня кровотеча. Кров ішла з шлунка і з кишок, і треба було зробити йому трансфузію крови. Після трансфузії крови пацієнт почувається дещо краще, але він є на списку небезпечно хворих. Операцію перещеплення серця переводив лікар-хірурґ зі шпиталю Стенфордського університету д-р Норман Е. Шомвей. Майк Касперак мав гостру інфекцію серця, що без операції був би незабаром помер. Тоді в ш п и т а л і померла на вилив крови до мозку Вірджінія Ме Вайт, якої чоловік погодився на те, щоб серце померлої можна було перещепити іншій людині. Лікарі тепер довідалися, що Касперак нездужав на печінку і мав клопіт із нирками. Вони твердять, що це було причиною кровавлення пацієнта. Д-р Шомвей приготований на те, що Касперак довший час мусітиме поборювати змагання свого організму не прийняти „чужого" тіла. Перещеплене серце, твердить оператор, функціонує добре. Воно б'ється 112 разів на мінуту, що є „нормальним" для людини після операції.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Бажання миру і недовір'я

Минулого тижня заметушились американські керівні кола, заскочені новорічною промовою північнов'єтнамського міністра закордонних справ Нгусна Дю Тріня, який заявив вітаючи монгольських гостей: „Якщо американці припинять бомбардування Північного В'єтнаму й інші акти війни, то Північний В'єтнам буде говорити про ділові справи". Аналітики дипломатичної мови звернули зразу увагу на те, що відповідальний речник Північного В'єтнаму вжив слова „буде", замість дотеперішнього „може". Не дивниця, що на пресовій конференції державного секретаря Діна Раска журналісти раз-у-раз верталися до цієї заяви. Дін Раск відмовився будь-що конкретне заявити, ствердивши кількакратно, що „покищо" він не знає, чи заява Тріня дійсний вияв бажання замиритись, чи тільки пропагандивний трюк.

Справа замирення у В'єтнамі — річ надзвичайно складна, і не розуміють цього хіба тільки недолітні наївняки, які ходять по вулицях з пацифістичними таблицями. Суть не в тому, щоб перестати бомбардувати Північний В'єтнам і проголосити, як цього хочуть комуністи, „беззастережне припинення всіх воєнних дій", повіривши комуністам на слово, що тоді вони „будуть говорити про ділові справи". Які саме „ділові" справи? Про обмін полонених, про тривке перемир'я чи про мирну розв'язку в'єтнамської проблеми? Америка має найприкріший досвід з комуністичними „миролюбними партнерами". Під час останнього новорічного перемир'я комуністи зламали його 37 разів. У Корейській війні північнокорейські й китайські комуністи зволікали з переговорами місяцями, в той же час розбудовуючи свої летовища. І по нинішній день існує там тільки „перемир'я", порушуване щораз новими наскоками комуністів.

Найбільша трудність у замиренні з комуністами — глибоке недовір'я. Комуністи знають, що американці, підписавши договір, виконають його. Але американці не знають цього про комуністичну сторону. І не знають, як комуністи уявляють якийсь чесний компроміс, без того, щоб Південний В'єтнам безпосередньо чи посередньо не дістався під їх владу. Тому треба довго надумуватись і вагатися, чи припинити війну з перспективою — програти її за конференційним столом.

„Діли й пануй"

Формулою „діли й пануй" користувались і в найдавніших імперіях: поділи окуповану країну, загарбаний народ на частини, нацькуй одних на других — і панування та визиск будуть забезпечені.

Здавалося б, що таку формулу можна застосувати на практиці тільки в самій імперії. Однак, Москва показала, що вона може її пробувати здійснювати й поза кордонами СССР. Вже саме насаджування та підтримування п'ятих колон і компартій у вільних країнах світу є здійснюванням старої імперської засади — поділу вільних народів. Останніми роками Москва почала застосовувати цю практику і відносно української політичної еміґрації у країнах вільного світу. Використовуючи давній існуючий поділ української спільноти в Канаді й ЗДА на групку так зв. „проґресистів" і велетенську масу національно-свідомої, самостійницької спільноти, Москва хоче забити свого руїнницького клина в самий центр. Про ці пляни виговорився невміру балакучий сучасний голова „Товариства для культурних зв'язків з українцями за рубежем" Юрій Смолич, який замінив К. Колосову. На сторінках „Літературної України" з 22 грудня 1967 р. він заявив:

„Українців, як відомо, проживає поза межами СССР понад три мільйони. Товариство . . . в своїй діяльності керується цілком визначеною концепцією. Ми особливо цінуємо зустрічі з делеґаціями еміґрантських організацій, проґресивних чи н е в т р а л і с т с ь к и х, що прибувають на Україну, а також з групами чи поодинокими туристами - українцями. За останні роки, — пише Смолич, — на еміґрації в різних країнах виникло кілька нових патріотичних груп та гуртків, що прагнуть зміцнювати зв'язки з радянською Україною . . . І що надто важливо: за останні роки розвинули співпрацю з Товариством ряд осіб з кіл невтралістських, тобто люди, котрі заявляють себе аполітичними, не приналежними ні до проґресивних, ні до реакційних організацій". В кінці кеґебіст Смолич обіцяє ще більше пожвавити „діяльність", у цьому напрямі.

Жадна чесна людина не може підтримувати будь-яких імперських плянів, а тим більше діти чи нащадки поневоленого українського народу.

Мих. Килимний

УКРАЇНСЬКИЙ МОТИВ В „ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ КОМЕНТАРІ"

Куритиба, — З нагоди 50-річчя большевицької контрреволюції провідні часописи Бразилії, зокрема „О Гльобо" (Ріо де Жанейро) і „О Естадо до Сан Павльо", видрукували більші й менші матеріяли. Треба признати бразилійським публіцистам заслугу в тому, що вони не попали в полон совєтської пропаґанди і не написали посередньо чи безпосередньо підказане їм з Кремлю, як то сталося з пресою в багатьох інших вільних країнах.

І так, читаємо в цих статтях, індустріялізація СССР провадилася за рахунок інших ділянок народного господарства. Внаслідок цього СССР розвивався однобічно. Будова нових промислових об'єктів та поширення старих провадилися шляхом обмеження населення в харчах, одязі, мешканнях і т. ін. Робітна сила була найменше плачена, бо її не наймали на вільному ринкові праці, який уже тоді був зліквідований, а мобілізували. Розвиток промисловости не йшов упарі з життьовими потребами населення, а достосовувався до політичних доктрин, поставлених на далеку мету, тому перевагу давалося й дається продукції вугілля, чавуну, сталі, прокату, виробництву тяжких машин.

Характерно, що на 50-му році революції совєтські провідники, зрозумівши, що у виробництві різного типу моторів вони безнадійно відстали від країн Заходу, звернулися у цій справі до Італії, Англії та Франції. І нарешті, теж під політичним оглядом, індустріяліза ц і я СССР доосновно перекреслила настанови Маркса й марксизму про вільну працю, про вільного робітника, унезалежненого від працедавця. Сьогодні в так званих капіталістичних країнах робітники і їхні станові організації не до порівняння вільніші, ніж у Совєтському Союзі та в комуністичних країнах.

Отже, практично вийшов несусвітній парадокс: в ім'я марксизму — догори дном перевернуто самий марксизм.

Так само ґрунтовно бразилійські часописи розглянули колективізацію, підкресливши її доктринерський, протинародний характер, а заразом яскраво змалювавши катастрофу сільського господарства в СССР і ствердивши, що в зв'язку з колективізацією загинуло 10 мільйонів осіб. Велику увагу присвятили вони ЧК-ГПУ - НКВД - КҐБ, навівши факти і числа про терор, поліційну сваволю, криваві розправи з інакодумаючими.

Совєтську державну систему бразилійські часописи слушно називають тоталітарною, в якій комуністична партія, а власне її ЦК здійснює диктатуру, при чому в лоні самої партії завжди існують сприятливі умови для необмеженої диктатури одної особи. Сталін, за словами часописів, був „диктатором, деспотом, тираном і людоненависником, рівного якому не знала світова історія".

Але в усіх цих матеріялах читаємо лише „Росія", „російський народ", „росіяни". Так: „мільйони росіян змобілізовано на будови п'ятирічок", „протягом 50 років мільйони росіян упали жертвами сваволі ЧК - ГПУ-НКВД - КҐБ"... Правда, доволі часто згадується Україну, Грузію, Казахстан, але тільки як географічні поняття. Навіть приходячи до висновку, що в СССР визріває протирежимова революція, „О Гльоба" і „О Естадо до Сан Павльо" пишуть: „російський народ вибore собі довгождану волю".

Як бачимо, від „великоросійського комплексу" не вільні також головні бразилійські часописи, хоч при різних нагодах вони не відмовляються містити матеріяли на українські теми, приготовані українськи м и авторами.

Та ось справжнім білим круком з'явився редакційний „інтернаціональний коментар" в часописі „О Гльобо" з 22 грудня м. р. Він настільки цікавий, що його варто навести в перекладі:

„З ініціятиви С о ю з у Культурного Проґресу, очолюваного депутатом Паольо Россі, соціялістом, кілька днів тому відбулися в Римі спеціяльні збори письменників, артистів і взагалі інтелектуалів різних політичних тенденцій. Збори вислухали три голоси „здавленої літератури", трьох свідків драми тих країн, де режими вкорінюють одну тоталітарну ідеологію, намагаючись задушити всяке вільне мислення та знищити славні культурні традиції минулого.

„Свої голоси подали: Ніколай Колак, югослав, професор історії та економіки Загребського університету, а з половини 1966 року доцент слов'янських мов університету в Падуя; Василь Федорончук, українськ и й письменник, який працює тепер в італійському радіо; Ладіслав Тотґ, мадярський літератор, доцент Інституту східних мов у Неаполі.

„Ці три свідки змалювали три різні тиранії, що з найбільшою жорстокістю пригнічують інтелектуал ь н у свободу. Такого гніту не знали ні римські письменники ні французькі судді XVI і XVII століть. Цікаво, що модерні тирани винаходять модерні методи гніту й контролі мислення, знецінюючи діяльність мо з к у шляхом приверження та зради власних думок кожної окремої особи з настановами згори.

„В ім'я цього примирення в Україні засуджено протягом останніх двох років не менше як сімдесят інтелектуалів, чий „злочин" полягав лише в обороні цінностей своєї національн о ї

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р мед. Роман Осінчук

ДУМКИ У РІЗДВЯНИЙ ЧАС

(2)

Проте, серед таких невідрадних умовин народного здоров'я на наших землях, знайшлися люди „доброї волі", наші ідейні лікарі, що, зорґанізовані в Українськім Гігієнічнім Т-ві у Львові під проводом сл. п. проф. Мар'яна Панчишина, стали на боротьбу із цим великим суспільним лихом, про що варто згадати у сьогоднішніх святочних рефлексіях та пригадати тим нечисленним лікарям з того часу, що ще живуть тут, в Америці.

Пригадую ті часи, коли лікарі з усмішкою професійного задоволення дістали до рук таку зброю для поборювання інфекцій, як пронтозіль, німецький червоний сульфамід. А це був лише початок нової ери в медицині. А вслід за тим прийшли такі, хочби декілька згадати, медичні відкриття, як пеніцилїна, антибіотики широкого спектру, ліки проти високого тиску крови, антикоабуляційні засоби проти всякого роду зціпів крови, таких, як тромбози вінцевих судин серця та мізку чи жильні тромбози, цитодитоксична антиретикулярна сироватка Богомольця, кортикостероїди, всякого р о д у вакцини для охорони перед інфекційними дитячими хворобами, зокрема дитячим паралічем (поліо). А далі: складні ляборaторні досліди для кращого устійнення діяґнози різних хвороб, консервація й широкий вжиток переливання крови, дожильне віджививлювання хворого та вживання тією дорогою ліків, реґуляція електролітів в крові, штучні нирки, залізні легені та всякі монітори чи контрольні машини акцій серця тощо. Ці винаходи рятують неодного хворого від смерти, а деякі з них простелили шлях для виконування таких хірурґічних заходів, як операцій легень, серця, плястик артерій чи складних операцій перещеплювання органів з власного тіла чи навіть з тіла інших людей. Хоч би згадати історичну подію в медицині недавно виконаних двох операцій перещеплення цілого серця із нагло померлих осіб засудженим на смерть унаслідок схворілих сердець мужчин в Південній Африці, чи також недавно переведеної операції перещеплення нирок.

Врешті кільканадцять днів тому появилась у часописах вістка, що каліфорнійський лікар, нобелівський лавреат, і другий шикаґівський лікар, оба дослідники - біохеміки, створили штучно, в ляборaторії таку хемічну речовину, як деоксирібо н у, клейнову кислоту, яка є складовою частиною хромозом живої клітини та яка грає ролю переносщика спадкових прикмет з людини на людину. Цей винахід відкриває широко двері до розв'язання у майбутності проблеми рака (пістряка) та можливо усунення чи запобігання різним спадковим хворобам і аномаліям, а навіть, за словами одного зі згаданих вчених, д-ра Корнберґа, до можливости „штучного створення життя у ляборaторії".

Ми неоднократно читали й читаємо про різні „чуда в медицині", наставлені на охорону здоров'я та рятування життя людини. Таких чудес у медичній історії було багато, згадати хоч би винахід аспірини. Проте нам не слід підходити до таких наукових досягнень, як до медичних чудес. Бо насправді — це не „чудеса", а вислід послідовної праці лікарських мозків, опертої на спостереженнях та праці загалу лікарів довгих поколінь та на ідеях творчих умів лікарів-дослідників. Оглядаючись на працю лікарів останніх 50-ти років, можна бачити величезні досягнення у всіх ділянках медицини, зокрема в біохемії та нутрішній медицині. Проґрес останніх десятків років продовжив життя людини до пересічного віку 70-72-ох років і знищив майже цілком деякі хвороби до тієї міри, що інколи упродовж медичних студій трудно знайти випадок такої хвороби для демонстрації та навчання студентів медицини.

У тому процесі медичного поступу беруть активну участь також українські лікарі, коло 90.000 лікарів на батьківщині та понад 1.500 лікарів на еміґрації, головно в більших осередках нашої громади в ЗДА та Канаді. І так лікарі з нагоди цього великого свята будуть з радістю згадувати про свою службу для своєї громади, так наша громада зі своєї сторони буде з вдячністю згадувати своїх лікарів за їхню щиру та рідну допомогу здоров'ю нашої громади.

Проте багато здоровних проблем залишилось ще до розв'язання й багато наростає нових в умовах модерного цивілізаційного життя західнього світу.

Тож з нагоди Різдвяних свят кожній людині, зокрема слугам людського здоров'я — лікарям, є над чим задуматись та є за що дякувати й славити Бога на висотах і просити в Нього благословення на дальшу працю для створення здорового щасливого життя та правдивого „Миру на землі людям доброї волі".

З ЛИСТА КОЛГОСПНИКІВ

До редакції „Культури і Життя" з 28-го грудня м.р. колгоспники села Вигурівщини біля Києва надіслали листа, в якому сказано: „Живемо ми недалеко від Києва. Вечорами бачимо вогні столиці, і мимоволі серце стискається, бо в нашому селі немає електрики. Правда, ще недавно електрика у нас була, і ми придбали телевізори, радіоприймачі, електроплитки. Та зараз це ні до чого: лінії електропередач стали непридатними."

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

РЕЛІГІЯ І МЕДИЦИНА

У святочні періоди проблеми людського здоров'я і життя набирають особливого кольориту в думанні. Найбільше, мабуть, відчувають це пацієнти, а біля них лікарі, рідні хворого, приятелі.

Життя, яке, фактично, є дуже коротким, все ж так неймовірно виповнене: з одного боку — болями, недугами, важкими операціями, затяжним лікуванням, а з другого — турботами, переживанням, нервовим напруженням, любов'ю або ненавистю, добрими чи поганими вчинками. Все це — як у кого. І яким медичним законом, яким модерним компютером вирахувати чи передбачити долю, здоров'я і щастя немовляти?

***

У шаленому розгоні модерної науки, а зокрема медицини, видавалося б, що турботи про наше здоров'я стають щораз меншими, а життя щораз довшим. За останнє півстоліття пересічний вік людини піднявся з 38 років до тепер передбачуваних 70 років для мужчин і 72 для жінок. Успішною боротьбою з епідеміями, світом бактерій, вибагливим вивінуванням лікарень, складними операціями, сотнями тисяч модерних ліків медицина подвоїла людське життя.

І на цьому не стало. У покращанні здоров'я або й рятуванні життя медицина почала навіть замінювати пошкоджені частини тіла іншими матеріялами, як, наприклад, частини костей металом, частини судин пластичними протезами, а порушену ритміку се р ц я вона реґулює вшитими в тіло електричними батеріями і т. д. Коли ж деякі пошкоджені органи неможливо замінити іншим матеріялом — почали перещеплювати їх з людини на людину.

Перещеплення почалося з кости, потім роґівки ока, згодом перейшло на нирку, печінку, а останніми тижнями і на серце. Сьогодні, наприклад, уже існують окремі „банки" кости чи роґівки, де їх зберігається для пізнішого вжитку. Коли розв'язана буде проблема зберігання м'якої тканини, як нирок чи серця, можна сподіватись і таких „складів" ніби запасових органів.

Коли і на чому зупиниться помах науки в покращанні нашого здоров'я?

***

Умієте плакати? А щиро сміятись? Себто — можете розпізнати радість і біль, вмієте прийняти, пережити й оцінити хвилювання, усмішки і зморшки життя? А правду і фальш життя?

Егеж, життя. Не того, що заповнюється їдою, питтям, спанням, не тим, що вираховується полатаними костями, виправленим серцем чи печінкою. Не тим, що підраховує кількість з'їденого хліба, а тим, що пам'ятає радість, біль, творч і с т ь, вчинки конструктивні або руїнницькі, усміх любови або полин заздрости... Що більше пам'ятаємо? Хоч часами й не пам'ятаємо. І це прикмета багатьох із нас.

Одначе ж ми таки „гомо сапієнс". Бачимо життя не тільки в енерґії спожитих кальорій, а оглядаємось на ту ділянку нашої свідомости, яку називаємо духовим життям. А варто б колись подумати і над духовим здоров'ям. Бо якщо є добре і погане фізичне здоров'я, то чи немає таких сторінок і в духовій площині?

Часто, говорячи про духове життя, ми згадуємо мистецтво, літературу, науку, а часами, пробачте, навіть політику або громадські будні. Все це, очевидно, необхідне, але воно висловлене так само загально, як загально говоримо й про кровоносну систему, віддихові органи, нервову сітку у фізичному здоров'ї. Цікавіше, як мається справа в ділянці духового здоров'я: нашої етики, моралі, відношення до братів по крові, як з нашим характером, логікою, осудом, думанням? Як не дивно, але, говорячи про хворобу серця чи печінки, ми також можемо дещо подебатувати й про духову хворобу любови до ближнього або про жовч у нашому діянні...

Немає і не буде таблети чи мікстури, які б дали людині почуття щастя, спокою, любови, пошани, успіху за добро чи біль над поганим. Немає ліків, які навчили б людину цінити себе й інших, не можна защепити сироваткою почуття чести. Нема такої клініки, в якій оперували б політичну мораль, навчили б національної солідарности, в якій вирощували б характер великої душі, що шукала б чистого, щасливого духового життя. Медицина неспроможна защепити Правди і Добра з великої букви...

***

А життя — життям. Воно має в собі і цю, основнішу частину, яка загортає у себе всі болі, радості, переживання, великі й малі. Тримає в собі прикмети нашого характеру, наше духове „я". Часами здорове, а часами — зболіле, кволе, виснажене. І якщо можна для покращання фізичного здоров'я або рятування життя переливати кров з людини в людину, перещеплювати тканини та цілі органи, то чи не можна б ширше стосувати „перещеплення" деяких оздоровлюючих прикмет у духову сторінку?

Шукаємо іноді матеріялу для такого „перещеплення" у ділянках культури, основніше у філософічних науках, історії, а часами і в програмах політичних груп. Але цього не вистачає. Адже йдеться не тільки про розвиток людського світогляду, а передусім про об'єктивне духове здоров'я „гомо сапієнс". Часами навіть про звичайну, людську і щоденну трагедію, біль, терпіння. Часами — про велику річ формації цілої духовости людини, громади, на якнайздоровіших основах.

Філософія і світогляд християнської релігії постачають і „матеріял", і методи такого „перещеплення". Вони стають, коли вміло застосовані, великим і чи не єдиним ліком для зболілої душі. Бо вони можуть принести чи пак — „перещепити" спокій, соняшність, душевну рівновагу. Це майже подивугідно, як справді, а не про людське око, релігійні люди легше переносять фізичні, а з тим зв'язані і духові терпіння. Їм, безперечно, легше жити. Вони вміють щиро плакати і щиро радіти, вони розуміють суть болю і знають ціну усміхові. Вони вміють бути людьми.

І якщо чергова таблета „на нерви" заведе — тут часто відкривається нове поле для тих, які можуть і вміють нести серед терплячих людей світоглядові основи християнської релігії. Це таке велике, таке вдячне і не завершене поле праці несення духового здоров'я. Навіть можна поставити питання, що є легшим: перещепити братові по крові серце чи допомогти людині позбутись його вдачі? Заспокоїти хвилево наркотиком біль трагедії чи внести в душу рівновагу? Позбутися громадського діяча рецептою „на сон" чи збудити в ньому сумніви, здорові засади, які б допомогли йому спати? Полатати поламаний хребет чи навчити лю-

(Закінчення на стор. 5-ій)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1967 Р.

(4)

1-5 — Український Студентський Семінар заходом Союзу Українських Студентів Канади, Монтреаль, Канада.

— Ярослав Белей з Акрону, Огайо, згинув на 20-му році життя в Данангу, у В'єтнамі.

— Зональна зустріч МУН — МУНО ЗДА й Канади, в Міннеаполісі, Мінн.

— III Еміґраційний Собор УАПЦеркви в Дітройті, Міш.

— Конвенція Ліґи Української Молоді в Торонто, концерт.

2-3 — XVII З'їзд ОДУМ'у в ЗДА, в Аккорді, Н. Н. Голова ЦК — д-р Юрій Криволап, голова ОДУМ в ЗДА — інж. В. Григоренко.

2-4 — IV сесія Ради Українського Г е т ь манського Руху.

— З'їзд Союзу Ветеранів Українського Резистансу з нагоди 50-річчя Національної Революції й 25-річчя УПА, Лігайтон, Па.; концерт, бенкет.

— Делеґатський З'їзд Т-ва кол. вояків I УД УНА в Глен Спей, Н. И.; забава, бенкет, театральна вистава. Голова Гол. Управи — д-р М. Малецький, голова Крайової Управи — В. Забродський.

— Спортові - тенісові й плавацькі змагання на „Союзівці" Укр. Спортової Централі.

5 — Олексій Варавва-Воронин (О. Кобець), письменник, помер у Боффало на 78-му році.

— Посвячення нової укр. кат. церкви Під Покровом Божої Матері в Торолді. Канада.

13 — Полагодження конфлікту у Відділі УКК у Філядельфії: гасло — до полагодження кризи в УКК.

15 — Віктор Андрієвський, кол. член Центральної Ради, автор „Споминів", помер у Дармштадті, Німеччина, на 82-му році.

16-17 — День Українського Народного Союзу на „Союзівці" з нагоди 50-річчя Укр. Національної Революції. Промова Бориса Мартоса.

17 — Посвячення Митрополитом Іоаном нової церкви й іконостасу в Кліфтоні, Н. Дж.

17-20 — Крайова конференція у Вашинґтоні в справі набування громадянства з участю заст. головного предсідника УНСоюзу Володимира Сохана.

18 — Наталя Данильченко, вдова по українському фінансистові, меценатка, померла в Покіпсі, Н. И. на 80-му році.

20- — Проголошено програму СКВУ на 12 - 19 листопада.

22 — Представники братських запомогових установ у Білому Домі. И. Лисогір, д-р Я. Падох, як теж голови „Провидіння" і Робітничого Союзу у през. Джансона.

24 — XXI конвенція Братського Конґресу Америки в Голлівуді на Флориді з участю И. Лисогора, Івана Кокольського, А. Батюка й інших представників українських Союзів. Виставка видань УНСоюзу.

25-30 — Участь голови АБН Я. Стецька, у Світовій Антикомуністичній Конференції в Тайпеї на Тайвані (Формозі).

29 — Участь українських Владик у Світовому Синоді Єпископів у Римі.

30 — 50-річчя священства Кардинала Иосифа Сліпого — святкування в різних українських центрах.

31-4 жовтня — XXI конвенція Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков. Павло Бартків — почесний президент, Олекса Гарбузюк — президент.

Ж О В Т Е Н Ь

5 — VI Собор Української Православної Церкви в ЗДА у Клівленді-Пармі, Огайо, з участю Митрополита Іоана та архиєпископа Мстислава й єп. Олександра.

8-10 — Активна участь українців у Загальних Зборах Міжнародної Федерації мужчин-католиків у Римі.

9-10 — Участь у к р а ї н ц ів у конвенції Мішиґенського Братського Конґресу в Дітройті; вибір В. Борискевича-Байди до Екзекутиви.

11-18 — Участь українців у III Конґресі Апостольства Мирян у Римі.

14 — Заклик УНСоюзу в справі СКВУ.

— Конґрес Братських Організацій Ню Джерзі в Атлантік Сиʼі, Н. Дж.; вибір І .Кокольського на віце-президента.

14-15 — Традиційна осіння Зустріч УЛТПА Метрополітальної округи й КЛ-Клюбу на Союзівці.

19 — Загальні Збори СУЖ Канади в Торонті. Василь Софронів - Левицький — голова.

21 — Зустріч-нарада українських груп Демократичної партії стейту Ню Джерзі в Елізабеті, Н. Дж.

21-22 — Конґрес Координаційного Осередку українських громадських центральних і крайових установ у Брюсселі, Бельгія. Голова — А. Мельник.

21-22 — Маніфестаційне відзначення 25-річчя постання УПА, військовий апель, бенкет з участю 900 осіб; прем'єра п'єси Л. Полтави „Недосяжні" в Ню Йорку.

22 — Участь українців у масовій демонстрації для підтримки військ ЗДА у В'єтнамі у Ню Йорку.

— Ювілейна Академія з нагоди 50-річчя Укр Національної Революції; промова Бориса Мартоса в Шикаґо.

22-26 — М. Лівицький і А. Фіґоль з Державного Центру УНР в Оттаві, Канада; авдієнція в Лестера Пірсона й Дж. Діфенбейкера у товаристві сен. Юзика.

24-27 — Участь у 26-ій Конвенції Американської Ради Християнських Церков, обрання до Ради Ол. Гарбузюка від Об'єднання Укр. Єванг. Бапт. Церков у Санта Моніка в Каліф.

— Ювілейна конференція УВАН у 20-річчя праці в Ню Йорку.

26 — Перебрання на власність укр. католицького храму у Лондоні.

28-29 — VII Делеґатський З'їзд Організації Оборони Лемківщини в Ірвінґтоні, Н. Дж. Голова — Юліян Котляр.

29 — Урочисте відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Куритибі, Бразилія.

— Конференція Американської Ради Допомогових Т-в у Ню Йорку — д-р В. Ґалан передав резолюції СКВУ у допомогових справах Високому Ко-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Марія Демидчук

ЧИ ЙДЕТЕ З КОЛЯДОЮ...

В різдвянім часі пишемо і читаємо багато про наші звичаї в різних районах України, читаємо спогади про колядників із звіздою, про мороз і сніг, що скрипів під ногами. Чомусь здається нам, що колядники в нашім ріднім краю, по наших селах були інші, ніж у Америці. Вони були в дитячій уяві якимись мітичними людьми, які в тім різдвянім часі, ходячи попід вікнами, голосили небесні вісті про народження Христа. Хоч я коло 40 років провела поза рідним краєм, то й досі тямлю ті коляди, які в різдвяну ніч лунали по цілім селі: „Бог Предвічний", „Небо і Земля"... Сьогодня на нашій землі не чути божих колядників...

Згадуючи про коляди і колядників, мені дивно, що так мало згадують у нас про щедрівки і щедрівників. Це, можливо, тому, що Щедрий Вечір був повторенням Святого Вечера і тих звичаїв як сіно, дідух, включно з дванадцятьма потравами і з колядниками, яких називали щедрівниками. Щедрівки, які я запам'ятала (околиці Любачева), мали небагато спільного з Йорданом, а були більше прив'язані до Щедрого Вечера. Пригадую собі одну щедрівку, яка мала зв'язок з Йорданом: „Йордане ріко, уготовися, це Бог приходить вокреститися..."

Інші щедрівки були інакше скомпоновані для дітей, як наприклад:

За горою за високою,
там дзвін дзвонить,
церква стоїть,
Там Михась наш
церков будує, срібла-злота
потребує,
Пише листи і читає,
до батенька посилає.
Мій батеньку, срібла-
злота
На церковцю будувати,
на дім божий малювати.
Батенько дає ще і нестає.
Щедрий святий вечер
божий...

Чуючи так чарівні слова з уст щедрівників, скільки-то Михасів та Івасів бажали бути за високою горою і будувати церковцю та малювати її сріблом і злотом.

Інша щедрівка:

Рано, рано над зорями,
світить місяць враз
з звіздами,
А Ганнуся рано встає,
світличеньку замітає,
Біленькими рученьками,
золотими мітелками,
Щедрий святий вечір
божий...

Скількиж-то Ганнусь і Марись маленьких летіли своїми невинними дитячими думками високо до місяця і звізд, а скільки бачили себе в уяві з золотою мітелкою в рученятах!..

Наші діти, роджені поза рідним краєм, не переживали ніколи тієї містерії з колядниками чи щедрівками, тому їм тяжко зрозуміти нашу тугу за тим минулим. Вони хоч і тут ідуть колядувати, а може і зі звіздою, але це не має того чару, чи дивно святкового настрою. Мабуть цей чар і ту містику може дати лише рідна земля. Крім того, тут колядники чи щедрівники мають одиноку головну мету, призбирання грошей на якусь установу, В нашім краю того не було, там ішли колядувати, бо так велів звичай і традиція наших дідів і прадідів.

Пригадую випадок в одній нашій громаді коло Ню Йорку, де наші молоді хлопці заплянували іти з колядою на одну нашу культурну установу. По святах заявили на зборах, що не пішли колядувати, бо... не змогли дістати авта. Що за іронія! Скільки ж колядників по наших селах ходили засніженими стежками, не один з них не раз впав у сніг, але встав і йшов дальше, бо чув вгорі на небесах голос ангелів: Бог Предвічний Народився!.. Цей голос був у воздусі, був під кождою найбіднішою стріхою.

В цей святковий час ми знову полетимо думкою у наш рідний край, в якому не буде чути голосу колядників і, за словами Б. Лепкого, будемо знову питати: Чи йдете з колядою?

Ярослава Остгруг:

ПОБОЖНА

(Уривок з повісти „Коли меркнуть зорі")

Як годинник на ратушевій вежі видзвонив сьому вранці, куховарка Ангелина пішла до міста по закупи. Ангелина жінка дуже побожна. Ідучи до міста, вона все вступає до костьолу. Отож і тепер, щоб дати волю духовому почуттю, зупиняється біля костьолу святої Магдалини. Ангелина ненавидить поляків не менше як своїх „панів", що у них служить, але, охрищена в римо - католицькому обряді, ходить тільки до костьолу. Не полюбила вона цей обряд ще й тому, що за час її довгого дівування ні один парубок не хотів з нею женитися. Кожний казав — „полька".

— Та яка я полька?.. Та я тих всіх поляків на сухих гіляках повісила б за те, що забрали наш Львів. — Так часто бурмоче стара Ангелина. Ще й на лихо при хресті дали їй польське ім'я — Ангелина.

Ангелина, висока, худа, у довгій спідниці, яка ще більше її видовжує, входить до костьолу. У притворі кладе пальці у свячену воду і христиться один раз. Сідає на останню лавку і з кишені спідниці виймає вервицю. Свята „мша" ще не почалася. Органіст грає ораторію Баха, ту, що її кожного вечора грає Дара. В цій хвилині вона ще більше ненавидить Дару, усіх тих Модрицьких, включно з їх котом Мудрунею, і взагалі цілий світ. А органіст далі грає, наче душу з неї витягає.

Взяла вервицю в руки.

— Здровась Марйо ласкісь пелна, пан з тобов блоґославйонась ти... — От, і вервицю мені купила... Не могла щось ліпше купити, та вервицю... тобі старій буде ця вервиця, абись сі молила... а собі та панам чого вона не накупила у Відні... Ая! І сукні, і золоті браслєти, а тих нот, що там на фортепіяні ціла купа, що через них пороху не можна стерти... На чому я скінчила?.. Ага!.. І блоґославйон овоц живота твеґо... Задре свій ніс, а до мене як до людини і слова не заговорить... бо що я для них?.. служниця, що мусить зварити, випрати, попрасувати суконки, аби панна Дара була ще гарніша... А таки хоч гарна, а покинув її той Мирон Вальницький...Ая, покинув... Дістала злотого на трамвай, а піду пішки до міста, і куплю свічку та поставлю перед святою Магдалиною на інтенцію, аби вона так як та свічка скапалася, аби Дара так, як я у безженстві залишилася... Ая!..

.. На чому я скінчила?.. Здається, кілька чоток переміняла... а то все через Дару... Вєжев в Боґа ойца ствожицєля нєба і зємі .. А стара Модрицька як дізналася, що Мирон покинув Дару, аж розхорувалася... очекусу змартвихстаня умарлих... амен... — Усю вервицю відмовила, а як щось пропустила, то нехай буде на її сумлінню... Ая!..

Ангелина купує свічку і засвічує перед святою Магдалиною на інтенцію, аби вона так, як та свічка... І підбадьорена виходить з костьолу.

На вулиці нема їй стриму. Вона, наче та середньовічна відьма, пролітає вулицею Коперника, мигнула Сикстуською, перескочила Театральною площею, — і врешті мета закупів — львівський ринок.

НЕ ВІДОМО, ЩО САМЕ ПІДСУМОВУВАЛИ?

„Радянська Україна" з 31 грудня 1967 р. кількома рядками повідомила своїх, напевно здивованих, читачів, що „29 грудня в Києві відбулося чергове засідання Комісії Української ССР в справах ЮНЕСКО під головуванням голови Комісії Р. В. Бабійчука. Комісія підбила підсумки своєї роботи за 1967 рік", — і на цьому „повідомлення" закінчується.

В. Кедровський

ЦІННА СКУЛЬПТУРА В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ У ЗДА

Під таким заголовком „Свобода" з 8 грудня м. р. подала замітку про мосяжеву скульптуру Е. Лансере „Запорожець після бою". В інтерпретації цієї скульптури автор замітки пише, що „другий кінь запасний чи підпряжний несе на собі багато козацької зброї". Таке трактування „другого коня" помилкове, бо хто знає породи коней, той побачить в скульптурі дві різних породи. Отже, запорожець сидить на своєму власному коні виразної „запорізької породи". Таких коней виплекали запорожці кілька соток років тому. Вони були сухорляві, здібні витримувати степову спеку, бистрі в бігу.

„Запорізький козак" скульптура Е. Лансере

Цей тип запорізького коня проіснував у невеликому числі до 1917 року. На Полтавщині ще в початках революції існував завод цих коней. Витривалістю вони дорівнювали нашим степовим коням, нащадкам диких коней — тарпанів. Останній косяк тарпанів спіймано на Херсонщині біля села Нововоронцівки 1886 року. Коні ці були невисокі на зріст, мишастої, інколи рудої масти. Вони мали чорну гриву та хвіст і чорні ноги нижче колін. Ознакою їх була чорна, не широка, смуга, що тягнулася з-поміж ушей до хвоста по хребті. Їх можна було до революції часто бачити в селянських господарствах.

Другий кінь — це виразний тип арабського коня. Е. Лансере був великим знавцем коней і, ліплячи їх, виразно зазначав кожну жилку, чи то на голові, чи на ногах, чи на череві, що він і зробив в скульптурі, про яку йде мова.

Сама концепція групи така: очевидно, запорізький кінь поранений в коліно лівої передньої ноги і зализує свою рану. Другий кінь, піднявши високо свою голову і вдивляючись у далечінь,ірже, очікуючи свого господаря. З того, що на арабському коні лежить типова багата турецька або татарська зброя, а також коштовні прикраси коня, починаючи з сідла, вказують на те, що його відбито від турецького паші або від татарського мурзи.

Звертає на себе увагу досконало зроблена постать запорожця, особливо сухорляве обличчя. Його постать не має „героїчного вигляду". Видно, що запорожець успішно скінчив бій і тепер, стомлений, витирає шаблю об гриву коня. На ньому звичайна сорочка з рукавами, засуканими поза лікті.

Тепер трохи про цю скульптуру в Америці. Купив я її для себе 1926 року в Ню Йорку на авкціоні, на 57-ій вулиці, де продавали большевики „соціялізовані" музейні експонати, включно з різними речами, що належали царській фамілії. Тоді була можливість купити навіть царську корону.

Я звернув увагу на колекцію мосяжевих скульптур Е. Лансере: гиза, що заарканив тарпана, донського козака на коні, що прощається з дівчиною, чумака, що їде на великій мажі, запряженій парою круторогих волів. В цій останній скульптурі приковувала увагу кремезна постать з обличчям ніби вирізьбленим з чорного мармуру. Воно справило на мене таке сильне враження, що ось уже минуло понад сорок років, а все стає перед моїми очима, коли лише згадаю про чумаків.

До речі, донський козачий кінь своєю будовою дуже подібний до запорізького коня, як він описаний у деяких монографіях в „Киевской Старині" в минулому столітті.

Вертаючись до скульптури „Запорізький козак", треба зазначити, що виконано її дуже артистично, з найменшими подробицями. Наприклад, усі ремінці вуздечки і сідла опрацьовані окремо і не зливаються з конем. Крім напису „Е. Лансере" на постаменті є ще напис: „Ваятель Шопен". Це був власник найкращої в тих часах артистичної ливарні в Росії. Біля заднього копита правої ноги коня видно відбитку невеликої круглої печатки, на якій зазначено „10 лѣтъ", ще якісь невиразні слова, а також окремі літери „Л. Ш".

Сподіваюся, що колись обидві ці скульптури знайдуть своє місце в українських музеях.

Декілька років тому я бачив подібну скульптуру в крамниці старовинних речей в Ню Йорку. Це, безперечно, була копія. У тій скульптурі вудила мали „мундштуки" кавалерійського зразка, чого не було в козачих часах і немає в описаній скульптурі Лансере.

Філядельфія, Па.

ВЕЧІР ПРИСВЯЧЕНИЙ ПОДІЯМ В УКРАЇНІ

Тут в залі Товариства „Тризуб" відбувся в суботу 9-го грудня вечір, присвячений обговоренню подій в Україні, головно арештувань, процесів і засуджень діячів української культури. Як уже подавала „Свобода", в серпні був заарештований в Україні науковий працівник, кандидат історичних наук Вячеслав Чорновіл. Його провина в тому, що він відмовився був свідчити у процесі братів Горинів, Осадчого і Зваричевського, що їх засудила совєтська прокуратура у Львові в квітні 1966. За кордон дістались автентичні матеріяли, включно з листами засланих в Азію українських діячів культури. Між тими матеріялами листи і документи Чорновола, який в обороні засуджених і засланих писав листи не тільки до прокуратора УРСР, але й до всіх головних представників влади в Україні. Ці документи вийшли окремою книгою в Парижі під назвою „Лихо з розуму" і вони розкривають картину боротьби українських діячів культури за національні й людські права українського народу.

Обговорення цих подій в Україні було темою вечора, що його спонзорували Філядельфійські відділи ОДВУ, Золотого Хреста і студентського товариства „Зарево". Доповідачами були ред. Ярослав Гайвас і ред. Осип Зінкевич. Ярослав Гайвас подав загальну характеристику обставин в Совєтському Союзі, головно в Україні, що характеризується в останніх роках перемаганням страху. Доповідач насвітлив діяльність деяких письменників, які відважились написати протирежимні книжки і видати їх закордоном. Починаючи від суду над Синявським і Даніелем, в Совєтському Союзі вже відбулось більше судів з засудами письменників за твори, що „очорнюють" Совєтський Союз.

Про засуди українських письменників говорив ред. Осип Зінкевич. Він накреслив розвій творчости молодих поетів і письменників в Україні, що шукають не лише свободи для своєї творчости, але й особистої свободи і людської гідности для українського народу. Режим почав боротьбу з тими молодими письменниками, які не знають страху, що його виплекав у громадян Совєтського Союзу сталінський терор, і відважніше домагаються тих прав, які забезпечує на папері конституція.

Матеріяли, що їх подає книга Чорновола — це документи, які говорять про домагання молодих діячів культури в Україні свободи творчости і прав для національного і культурного росту українського народу і забезпечення гідности української людини. Обидві доповіді з заінтересуванням вислухало понад сто приявних на вечері філядельфійських громадян. Інформація про події в Україні не тільки зближує українців у вільному світі до всіх тих проблем, що ними живе наш нарід в Україні, але й мобілізує українську спільноту в діяспорі на допомогу українському народові в боротьбі за свою повну свободу.

Т.

Іван Білоус

ШКІЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ

В кожній місцевості, де живуть українські люди, є школи українознавства. Є школи великі, як в Шикаго з 740 учнями, є малі, з числом учнів, що не переходить двадцять. Якщо батьки і громадянство поставилися б з більшим серцем і розумом до цієї справи, то ми мали б далеко більше шкіл і щонайменше ще раз стільки учнів в них. В Америці є публічні і шкільні бібліотеки. Держава, громадські установи, різні фундації і приватні громадяни вкладають великі суми в бібліотеки, з яких молодь і старші обильно користають. Крім публічних є багато, старанно зібраних, приватних бібліотек.

В краю, при тяжчих матеріяльних обставинах, мали ми в наших сільських школах не раз великі бібліотеки, з яких набирало української свідомости ціле село. Того не любили польські інспектори, але видавництва дитячої літератури працювали і ми не журились, звідки дістати книжку.

Учительство Шкіл Українознавства є свідоме того, що наші щоденні шкільні підручники не можуть всього обняти і дати те, що учні повинні знати, тому ми скеровуємо їх до книжки в шкільній бібліотеці. Американські бібліотеки рідко коли, з нашої вини, мають книжки для наших учнів, тому ми мусимо мати власні бібліотеки. Рідко школа не має бібліотеки, а є школи, що мають по кілька тисяч книжок. Дуже тяжка справа з приміщенням, бо майже всі наші школи працюють в чужих будинках, і тяжко знайти місце на шафу з книжками, тому учителі часто носять бібліотеку для своїх кляс у своїх течках.

Учительство Шкіл Українознавства не занедбує ані одної ділянки, яка веде до збільшення учнів. Коли працю над домовими лектурами ведеться систематично, то вона розвине любов до рідної книжки. Учителі тяжко працюють, щоб не занедбати цієї справи. Книжка є велика поміч в нашій праці, тому робимо різні заходи, щоб наші учні брали якнайчастіше книжку з бібліотеки та опрацьовували її письмово, давали вістки про автора, характеристику героїв і короткий зміст. Для більшої заохоти учнів до цієї праці, влаштовуємо конкурсові змагання з певними нагородами.

Який книжковий матеріял мають наші бібліотеки? Бібліотека моєї школи має 400 томів, але при добрих обставинах третину з них я вже повинен би викинути, якщо б можна заступити їх новими. Подібно мається справа в школах, якими я опікуюсь. Гроші не грають ролі, бо опікуни наших шкіл, Батьківські Комітети, не відмовляють нам помочі. Наш книжковий ринок для молоді бідний. Маю в школі „Веселку" і „Мого Приятеля", але маю також видання Таранька з перед тридцятьох років. Мало нових книжок виходить, часом перевидають злим офсетом старі видання. В Україні дивилися ми на зміст книжки. Тут мусимо дивитися і на її вигляд. Учні подивляють гарні американські видання, мають високі вимоги до української книжки. Ми мусимо поступитись.

Не можемо дістати творів деяких наших клясиків, як Марка Вовчка, О. Кобилянської, Грінченка й інших. Учні люблять читати історичні оповідання, а погляньте на твори Кащенка і Чайковського. Їх або взагалі нема, або в такому стані, що не можемо їх уживати. В наших бібліотеках є видання з України. Книжки гарно видані, дуже дешеві, але не можемо їх всіх уживати з відомих причин. У нас появляється час від часу нова книжка, бо письменники не можуть їх постійно своїм коштом видавати, а видавництва не мають на це фондів. На цьому терплять учні.

Є в Торонті видавництво „Нашим Дітям — Об'єднання Педагогів Дитячої Літератури", але як пише його голова проф. Б. Гошовський: „вся робота ОПДЛ, це добровільна безплатна, праця одиниць з почуття песього обов'язку. Ми не вспіваємо ладнати справ, їх така маса, нам треба б бодай двох платних урядовців, а вже про гонорарі для співробітників дарма говорити". Даємо жертви на наші установи. Чи не могли б ми кинути доляром в сторону ОПДЛ в Торонті?

А тепер ще прохання до авторів дитячих книжок. Автори пишуть деколи так тяжко, таким високим стилем, вишуканими, рідко вживаними словами, що вчителі разом з учнями не можуть дати собі ради. Я щороку купую для своєї школи трохи книжок, а цього року купив між іншими, „Князь роси" — Лева Яцкевича. Чудова казка, оформлення більше, як люксусове, але, не во гнів, діти не розуміють цієї казки. Зі змісту казки виглядає, що вона призначена для молодших дітей. Я взяв книжку до десятої кляси, де учні всі з середніх шкіл. Діти не зрозуміли казки. Легше даємо собі раду з творами для молоді Т. Шевченка чи І. Франка, як з творами теперішніх письменників. Автори мусять знати, для кого пишуть. Наша молодь живе по великих містах і вона повітала б оповідання з життя Києва, Львова чи Одеси.

Наші забезпеченеві, господарські, наукові й професійні організації та приватні особи, розуміючи вагу тієї справи для нашої спільноти, повинні ставати меценатами книжки для молоді, оголошувати конкурси, щоб збільшити число добрих книжок для дітей і молоді.

УКРАЇНСЬКИЙ МОТИВ В „ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ КОМЕНТАРІ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

культури, в обороні своєї мови і в боротьбі за те, щоб їхню країну визнавалось і трактувалось нарівні з іншими республіками Совєтського Союзу (очевидно, тут мова лише про перевагу всього російського — М. К.).

Обвинувачення проти цих сімдесятьох українських інтелектуалів полягало в тому, що їхні твори поширювалось в копіях, бо вони підпали цензурній забороні. Такий спосіб доведення писаних праць до читача нагадує передреволюційний період. Подібне поширювання заборонених текстів завжди практикується в передреволюційні часи".

Решта коментаря подає відомості про утиски інтелектуалів у Югославії та Мадярщині.

Наостанку ще кілька слів про західніх прихильників „великоросійського комплексу", які твердять, що жадна неросійська нація в СССР неспроможна власними силами провести протибольшевицьку революцію. Коли це так, то також безсумнівним є ствердження, що без підтримки, без активної участи неросійських народів, передусім українського, російський нарід не встані провести протирежимову революцію в СССР.

Віримо, що загальна протирежимова революція в СССР неминуче прийде, але вона здобуде цілковиту перемогу лише при виконанні всіх вимог неросійських народів.

Суд позбавив батьків батьківських прав — за релігійність батьків

В Ізяславському районі, Хмельницької области відбувся суд у с. Теліженцях, на якому, за свідченням київської „Молоді України" з 19 грудня 1967 р., батьки — Ласюки були судово позбавлені батьківських прав, бо їхня дочка Марійка... вірила в Бога. Формально батькам була пришита „справа", нібито вони не пускали дівчинки до школи. Але в школі, властиво, в „Сатанівському дитячому будинку", до яких звозять новочасних сиріт в УССР, — „через деякий час до кабінету Франца Казиміровича забіг схвильований вихователь Федір Наконечний:

— У неї на шиї хрестик, і вона його не хоче знімати!

— Заспокойтеся, друже. Це справа тонка, ювелірна. Отож, давайте з вами і будемо ювелірами.

— Я не згоден, Франце Казиміровичу, ви ж розумієте, що все це бачать діти.

— Поговоріть з ними, роз'ясніть.

— Ну, а з хрестиком як?

— Вона його сама зніме.

Наступного дня директора повідомили, що Марійка не ходила на зарядку і не взяла участі в іграх." Останнє речення свідчить, що дівчинка, вже без опіки батьків, не бажала брати участи у так. зв. „піонерських іграх". З антирелігійного фільму „Іванна" Марійка Ласюк хотіла вийти, але була затримана. Врешті-решт під тиском учителів, комсорга, піонерів і директора дівчинка „сама скинула хрестик" і почала брати участь у різних гуртках самодіяльности. Однак, газета не повідомляє нічого про те, чи батьки мають право відвідувати свою дитину в Сатанівському дитбудинку, чи вже відновлено потоптані батьківські права, чи влада й далі калічить душу дитини?

Від Українського Історичного Товариства й Редакції журналу „Український Історик"

Важливим завданням української історичної науки у вільному світі було об'єднання наших істориків в Українському Історичному Товаристві, що його створено для координування діяльности науково - професійних сил та видання історичного періодика, який репрезентував би вільну українську історичну думку. За кілька років свого існування Українське Історичне Товариство зуміло вже виявити свою життєздатність, гуртуючи велике число фахівців - істориків і любителів рідної історії й публікуючи низку важливих наукових праць.

Та найбільшим досягненням Українського Історичного Товариства є видання єдиного історичного журналу на еміґрації — „Українського Історика". Видання періодика, наукового, чи навіть науково - популярного, пов'язане в наших еміґраційних умовинах з поважними трудноцами як з огляду на потребу нових, готових до друку матеріялів, так ще більше відповідальної фінансової бази — кардинального питання кожної публікації, а тим більше наукового періодика, що має звичайно обмежене число покупців і є хронічно дефіцитним підприємством, до якого треба постійно докладати.

Але, в ім'я добра й престижу вільної української історичної науки цього роду дефіцитне підприємство мусить продовжувати свою діяльність. Кожна національно свідома й політично вироблена українська людина розуміє це. Піднявши прапор нашої історичної Правди саме в той час, коли ту Правду найбільше нівечать, або просто фальшують на Батьківщині, „Український Історик", поруч інших наших наукових видань, містить на своїх сторінках нові дослідні праці, статті, рецензії, архівні матеріяли та огляди діяльности українських істориків у вільному світі і на Батьківщині. Статті з „Українського Історика" індексуються в „Гісторікал Абстрактс" — одному з найповажніших бібліографічних видань.

Редакційна Колеґія і співробітники „У. І." працюють в обороні нашого історичного минулого, часто коштом своїх особистих, чи родинних справ, не лише не дістаючи жадних гонорарів, а навіть ще докладаючи з власних трудових грошей. Але залишається проблема, якої вони не в стані самі розв'язати: це є справа фондів для видання журналу, без яких не може обійтися жадна публікація. І тут повинна прийти на допомогу вся наша Громада.

Вона збирає чимало грошей на різні більш і менш важливі національно - громадські цілі. Потреби вільної української науки і культури, під кожним оглядом, повинні бути на першому місці. Зокрема це стосується історичних праць та видань. Забезпечення появи українського історичного журналу — це справа цілої української громади у вільному світі.

Якби зібрати кульканадцять тисяч долярів, то видання „Українського Історика" було б забезпечене на кілька років. „Український Історик", офіційний орган УІТ, який уже здобув собі права громадянства в українському світі, не сміє перестати виходити. Його дальше існування мусить стати справою національного сумління і чести не лише представників вільної української науки, але й усієї нашої громади, без різниці територіяльного походження, віроісповідання й політичних переконань. Коли ми тут у Вільному Світі злегковажимо цю справу, то, кажучи біблійною мовою, мертве каміння заговорить — і осудить нас.

Тому звертаємося до всього українського громадянства з закликом: допоможіть, як індивідуальними так і збірними пожертвами вдержатися „Українському Історикові". Творіть ініціятивні збіркові групи й комітети допомоги на різних місцях вашого поселення, закликайте інших та збирайте залізний фонд на допомогу „Українському Історикові". Ставайте меценатами та передплатниками „Українського Історика" та членами — прихильниками Українського Історичного Товариства. Кожна, навіть найменша пожертва буде прийнята з подякою. Надходячі Свята Різдва Христового є доброю нагодою для цього.

Українська Громадо! Справа існування і розбудови „Українського Історика" є життєвою справою вільної української науки, а тимсамим духових інтересів цілого нашого народу в Україні й поза нею сущого. Українське Історичне Товариство сподівається, що цей його заклик буде добре і скоро почутий.

Пожертви й усю кореспонденцію просимо слати на адресу:

Ukrainian Historical
Association
P. O. Box 261
Bowling Green, Ohio 43402
U.S.A.

**Управа УІТ
й Редколеґія
„Українського Історика"**

2 ГОДИНИ В ПОВІТРІ, А ПОНАД 2 НА ЗЕМЛІ

Як і в багатьох країнах світу, так і в СССР не розв'язане питання транспорту від аеродромів до міст. Конструктор-інженер Олег Антонов з Києва, автор проєкту літака „Антей" на понад 700 пасажирів, у „Радянській Україні" ч. 295 писав, що „з Києва до Москви тільки 720 кілометрів", але „коли б ми створили літак, який примчав за секунду із Києва в Москву, то й тоді ця подорож у цілому забере у нас чотири години" З летовища далеко добиратись до міста, на це треба щонайменше 2 години, а практично то й 3, бо не завжди є автобуси. Таким чином, щоб подолати віддаль у яких 500 миль, літаком, в СССР треба приблизно 5 годин.

Ф. Лукіянович

Труднощі залізничного транспорту

До 1964-го р. всі знаки на землі вказували, що після 2-ої світової війни залізниці у ЗДА неухильно йдуть до повільного, але певного завмирання. Ось кілька доказів.

Приймім ,що дані з 1964 р. становитимуть 100%, тоді в порівнянні із 1960 р. залізнодорожний транспорт вантажу зменшився на 4%, натомість автовий виявив приріст на 38%, а корабельний аж на 429%. Так само особовий транспорт на залізницях зменшився на 32%, а автобусовий збільшився на 268%, летунський аж на 577%. Затруднення на залізницях із 1,360.000 знизилося до 780.000, отже на 680 тисяч працівників менше, довжина рейок із 225 тисяч скорчилась у 215.400, отже на 9.600 миль менше .

Причини? Провід залізниць вказує, що зі всіх видів транспорту (автового, летунського, корабельного та рурового) — залізниці, не по своїй волі, опинилися у ролі покривдженого меншого брата. Держава будує за громадські гроші модерні автостради, водні канали і застави, летовища й технічне вивінування для них, а залізниці все мусять самі купувати.

Коли ж мова про податки, то залізниці платять 1,1 більйона річно або 4% від брутто приходу, а автобуси платять тільки 1.5%, а в інших транспортах податок ще нижчий від 0.5%. Натомість кошти вдержання реманенту і залізничих ліній виносять для залізниць 20%, для автобусів тільки 7%, а для інших транспортів 1%.

Поступові Юнії

Майже всі робітничі спілки освідомили собі, що годі стримати технологічний поступ тільки тому, щоб задержати кількість членства, бо автоматизація зменшує кількість робітництва і дає вищу продукцію .

Тому поступовий провідник Спілки Автомобільних Робітників Волтер Рутер із майже півмільйоном членства не спротивився в застосуванню нових машин, що зменшило кількість членства. Подібно поступив і МкДоналд із Юнії Сталеварних Робітників, членство якої постійно меншає. Тим самим слідом пішов провід гумових робітників. Подібно зробив був провідник вуглекопів Джан Люіс, що затяжно боровся з компаніями в тридцятих роках, але після війни спокійно прийняв впровадження нових ,потужних машин. Він освідомив собі, що коли ціна на вугілля не видержить конкуренції з нафтою та газом, тоді зменшиться продукція вугілля, і робітництво не матиме праці.

Цього не хотіли зрозуміти проводи спілок залізничників. Всіх юній в цьому транспорті є 21 із загальним числом членства на 685 тисяч, в тому п'ять юній, із 185 тисяч членством, це т. зв. „оперативні" робітники, (машиністи, стрілочники, кондуктори, тощо), які фактично урухомлюють потяги. Становище цих юній можна порівняти з висловом: я втоплюсь, але й тебе на дно потягну.

Для прикладу наведемо, що 35 тисяч непотрібних „палячів" на дізельових чи електричних льокомовивах, пальцем не ткнувши, відходили з „праці", Щоб причепити один вагон до іншого потягу, вимагано окремої обслуги із стрілочниками та льокомотивою. Телеграфістів, що вистукували б ключ Морзе також давно непотрібно з огляду на нові способи зв'язку, але їх задержано. Давно вантажні потяги тягнулись 12, а особові 20 миль на годину, і тому усталено, що денна норма для машиніста й обслуги становить 100 миль на день. Але тепер потяги курсують зі швидкістю 60-80 миль на годину, проте норми остались ті самі. Це означає, що на лінії Ню Йорк - Вашингтон і назад, на віддалі 452 милі, обслуга потягу за 8 годин праці побирає ставку за чотири і пів дня.

У висліді цього нездорового стану в 1960 р., ще за през. Айзенгавера, іменовано комісію із 15-ти членів, в тому 5 із юній, 5 з компаній, і 5 невтральних. Свій звіт передала комісія през., Дж. Кеннеді. Він звучав, що залізниці треба оздоровити, звільнивши 50-80 тисяч зайвих працівників (палячів, стрілочників і телеграфістів), що заощадить коло 600 мільйонів долярів річно, а крім того впровадити нові технологічні надбання і примінити сучасні норми праці.

Очевидно, що представники юній відмовилися підписати цей звіт. Коли залізниці повідомили, що звільнять лишніх працівників, то юнії загрозили страйком. Тоді залізниці віднеслися до суду, який у найвищій інстанції 26 квітня 1964 р. признав право залізницям визначити кількість працівників. Оперативні юнії заповіли страйк, і знов заносилось на повне спаралізовання залізничого транспорту.

Після довгих переговорів, узгіднено, що залізниці фінансово забезпечать відправлених працівників на довший час платнями та пенсійними правами, а інших, із невидайних праць, після відповідного вишколу, перенесуть на бажані становища. Сталось це вже за урядування през. Л. Джансона.

Змагання до поліпшення

В американській дійсності ми є свідками різних об'єднань. Не є виїмком і залізниці, які задумали санувати свої фінанси шляхом об'єднання. Перед Міжстейтовою Торговельною Комісією зложено 14 прохань про злуку двох, трьох а то й більше залізничних компаній. Всі їх 195, і, як відомо, у противенстві до европейських чи інших держав, це приватні компанії.

Деякі з них, як от примірцом Нюгейвенська залізниця фінансово збанкрутувала і вдержується тільки завдяки стейтовим субсидіям. Вирішуючи питання злуки, МТКомісія вимагає, щоб фінансово сильніші компанії об'єднувалися зі слабшими і покрили їх дефіцит. Вже три роки МТК вирішує питання злуки 2-ох найбільших залізничних ліній ЗДА Ню Йорк Сентрал та Пенсилвенія Р. Р.

Що осягається злукою? В багатьох компаніях рейки біжать рівнобіжно, депо положені поруч, вдержання реманенту, ліній, зв'язку та адміністрації оплачується подвійно.

Злучившись і навівши певні зміни в своїх діях та персоналі, компанія матиме трохи більші видатки, але прибутки значно збільшаться. Отже користі та ощадність очевидні. Читачі помиляються, коли думають, що особовий транспорт прибутковий. Ні, він дефіцитовий, але без дозволу МТК, не можна його зліквідувати.

Приходова частина — це вантажний транспорт. На рейках можна запримітити тепер нові вагони з трьома площадками для перевозу авт, великі цистерни для плину чи такі, дах або стіни яких розсуваються для вміщення великого вантажу.

Проте, найбільшою проблемою було знайти, де є, з яким вантажем та в якому напрямі посувається даний вантажний вагон. Це порівнювали із знайденням голки в копиці сіна. Залізниця Сатерн Р., яка має 90 тисяч вагонів із сіткою 10 тисяч миль використала компютери, які за кілька секунд дають розв'язку цього клопітливого питання. Немає сумніву, що інші залізниці підуть цим самим слідом, і це підвищить час використання вагонів із 6% до 57%.

Звільнення непотрібних працівників, об'єднання компаній та використання технологічних винаходів, — це три важливі моменти, які врятували залізниці ЗДА від руїни та оздоровили цю важливу ланку промислу країни.

Коли всі ці породові болі відбувались у ЗДА, на далекому сході, в Японії тихо, від 1957 р. почали працю над плянуванням та будовою швидкоїздної залізниці.

У висліді цього, в місяці квітні 1966 р., на просторі 320 миль між Токіо та Осакі, потяг „Гікарі", що означає світло, зложений із 20 білих, повітрощільних вагонів, відбув свій пробний біг. Без стукоту коліс, на споєних широких рейках, перетинаючи тунелі і мости, „Гікарі" гнав у простір з пересічною швидкістю 108 миль на годину, або 160 миль у повному бігу.

Вагони потягу мають найновіше устаткування та комфорт. Траса поділена на зони, і увесь рух потягу контрольований комплікованою електронічною системою з Токіо. Подумано, з огляду на часті землетруси, навіть про встановлення сейсмографів, що на випадок коливання поверхні, сповільнюють, а то й здержують потяг.

Будова цього чуда-потягу, включаючи кошти плянування, рейків, вагонів та льокомотив, устаткування, тощо, коштувало 10 більйонів долярів і сподіваються відзискати цю суму впродовж 10 літ.

І у ЗДА повіяло новим духом на цьому полі. З огляду на переповнення шляхів автомомобільним рухом та воздушних просторів все частішими летами літаків, розв'язку проблеми транспорту, зокрема метрополітальних полос стараються знайти у наземних та підземних залізницях.

І оце перший раз в історії ЗДА Уряд проявив активне зацікавлення і бажання прийти з допомогою. На його пропозицію ,в половині вересня 1967 р. Конгрес ухвалив 90 мільйонів долярів на дослід проєкту швидкоїздної залізниці у просторі великого поселення між Бостоном і Вашингтоном. Пенсильвенійська залізниця розписала конкурс на доставу 50 вагонів зі швидкістю 150 миль на годину, і для цього експерименту вибрано трасу довжиною 100 миль між Філядельфією та Гаррісбургом. Якщо проби в 1968 р. увінчаються успіхом, тоді у цю систему включать Питсбург та Ню Йорк.

Якщо проводи залізничих юній виявлять вирозуміння і не ставитимуть надмірних вимог, тоді залізниці зможуть глядіти у рожеве майбутнє .

ОТЕЦЬ МИКОЛА ГЛАВАЧ

(Посмертна згадка)

П'ять кілометрів на південь від Дрогобича, у підніжжя Карпат розкинуте село Солець. Там 1-го травня 1895 року народився будівничому Главачеві п'ятий син — Микола. Тато дуже любив свого „мізинчика." Та не лише тато, але всі, з ким він приставав, його любили.

Я народився в тому самому селі. Від ранньої молодости не розлучалися. Разом дітьми бавилися. Разом в Дрогобичі мешкали, разом закінчили народню школу і гімназію.

Микола був спокійний, пильний. Багато читав. Любив історію. Ніколи ми не гнівалися, жили як рідні брати.

В 1914 році зголосилися ми до Укр. Січ. Стрільців. Після вишколу в Дрогобиччині, переїхали до Стрия, де нас обох приділено до сотні Вітовського, в якій ділили ми воєнну долю й недолю.

В 1917 році Росію захитала революція. В тому часі Укр. Січ. Стрільці стояли в лісі, недалеко села Куропатники над річкою Ценівкою. Спочатку почали обі сторони перекликатися. Повідомляли нас, що вже царя немає. Пізніше почали братання — зустрічі, вночі і вдень. З обох сторін стрільці і старшини сходилися над річкою на політику. Ті зустрічі були офіційно заборонені. Вдень москалі стріляли шрапнелями. Вночі висилали спеціяльні стежі, що арештували тих, що братались.

На Великдень 1917 року, запросили українці, що були по противній стороні дротів, наших старшин до своїх окопів „христосуватись". З нашої сторони вибралися Главач, Деркач і Мельник (не Андрій). Не мали вони щастя. Натрапили на спеціяльну стежу, яка забрала їх в полон.

Зараз на початку революції в Росії всі полонені Укр. Січ. Стрільці і свідомі українці з Галичини і Буковини повтікали з таборів полонених на Україну, де Коновалець і Андрій Мельник організували Січових Стрільців. За їх прикладом пішов і Главач. В С.С. дослужився ступеня осаула.

Коли поляки посадили союзну армію Петлюри в табори на Домбю, Пікуличах і Тухолі... — Главачеві вдалося втекти до Сільця, а звідти до Праги на студії. Там ми знову стрінулися і разом студіювали в чеській високій технічній школі. По блискучому закінченні студій він як здібний будівельний інженер працював в Празі до 1949 року. Потім вдалося йому виїхати до Італії, де дістав від земляка інж. Іваника дозвіл на в'їзд до Аргентини. По дорозі вступив до Люрду у Франції.

В Аргентині стрінув багатьох земляків. Працював там шість літ і не зле заробляв. З побуту в тій країні не був чомусь задоволений. Розказував нам, що Бог, мабуть покарав його за якийсь гріх.

Звідтам виїхав до ЗДА і заїхав до мене до Філядельфії, де працював у фірмі Юнайтед Інженерс.

Кождого дня рано і ввечері годинами молився на колінах. На нічному столикові в нього молитовник і книжки про Люрд. Скромний, невибагливий, ощадний. Оповідав нам, що Господь Бог наділив його ласкою віри і що чується щасливим. Згадував, що минувся з покликанням, що повинен був бути священиком. На те ми йому відповіли, що нічого не стоїть на перешкоді його замірам.

В часі безробіття втратив працю. По якімось часі виїхав до племінниці до Шикаґа. Там працював якийсь час, а потім перейшов на емеритуру.

В Шикаґо ми його відвідали. Жив більше як скромно. Ціла його увага була звернена на справи релігійні. Кождого дня ходив на церковні відправи і приступав до св. Причастя. При тій побожності був веселий, життерадісний, погідний і жартівливий. Казав нам, що вибирається до Люрду і подорозі нас відвідає. Та відлетів впрост до Европи.

В Німеччині вступив на теологію. По трьох роках блискучо її закінчив. Преосвященний Платон Корнеляк висвятив його в 72 році життя на священика і приділив на парохію в північній Німеччині. Мрії його сповнилися.

Місяць перед смертю прилетів до Шикаґа, щоб полагодити деякі особисті справи. Відправляв Службу Божу в церкві св. Йосифа в Шикаґо.

В неділю 10-го грудня 1967, ідучи на Службу Божу, помер нагло на атак серця, хоч завжди тішився добрим здоров'ям.

Ця сумна вістка про смерть приятеля, дуже мене прибила. Стратив я найкращого друга і товариша діточих літ.

Тішилися ми, що він вертаючися з відпустки, вступить до нас і відправить Службу Божу в нашій церковці. На жаль наші сподівання не сповнилися Всевишній покликав його перед свій престол. Півтора року дозволив йому бути на вимріяному пості.

Ще одне бажання носив він глибоко у своюму серці. Хотів бачити вільну від нікого незалежну Україну. Бажав кращої долі своїй Батьківщині. Не діждався.

Михайло Мінчак

ПРО БЕНКЕТ У ВАШИНГТОНІ

В дописі п. н. Вашингтон, Д. К. „Бенкет з приводу 50-ліття Української Революції", що був поміщений в числі з 18-го листопада 1967 року, помилково подано, що п. Степан Бойчук репрезентував на цьому бенкеті Відділ АБН. Оцим спростовуємо цю помилку і просимо в п. С. Бойчука вибачення.

За Управу Відділу УККА:
Д-р Роман Барановський,
голова

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1967 Р.

(Закінчення зі стор. 2-ої)

місареві ОН у справах втікачів.

— Бенкет Представництва УНРади в Ню Йорку з участю і промовами керівників Державного Центру УНР .

ЛИСТОПАД

1 — 49-ті роковини Листопадового перевороту — святкування в усіх більших осередках.

2 — Заява сен. М. Стара в канадійському парляменті — домагатися від СССР пошанування прав людини.

5 — Участь українців в американській антикомуністичній маніфестації в Тавн Голлі, Ню Йорк; пікетування совєтської амбасади.

8 — Зорганізована Лігою Визволення України велика демонстрація перед совєтською амбасадою в Оттаві, Канада.

11-12 — Світовий Конгрес українського вільного студентства в Ню Йорку. Голова ЦЕСУС — Богдан Футей.

12 — Ювілейна сесія УВАН у Вінніпегу. Створення Української Наукової Ради у вільному світі.

— XIV збірна репрезентативна виставка ОМУА в Ню Йорку.

12-14 — Світова виховно-освітня сесія у Ню Йорку. Комісія виховної системи. Голова — д-р Е. Жарський.

12-15 — Собор Українського Євангельського Об'єднання в Ню Йорку. Президент — пас. І. Яцентий.

13 — Світова конференція Т-ва за патріярхальний устрій Католицької Церкви в Ню Йорку.

13-14 — Пленум центральних організацій СУМ'у.

14 — Пленум ПАУК у Ню Йорку. Рішення — продовжувати існування.

— Зустріч українських бібліотекарів ЗДА й Канади в Ню Йорку.

14-15 — Світовий Конгрес Вільної Науки в Ню Йорку. Резолюції в обороні нищеної большевиками української культури.

15 — Наради Головного Уряду УНСоюзу в Ню Йорку.

— Світова сесія українського жіноцтва в Ню Йорку. Бенкет. Голова СФУЖО — Олена Залізняк, заст. — Стефанія Савчук.

— Світова конференція членів Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку. Участь Я. Стецька, С. Ленкавського і ін.

— Світова конференція українських ветеранів в Ню Йорку. Голова — д-р В. Ґалан. Рішення створити світовий координаційний центр .

— Світова конференція журналістів в Ню Йорку. Голова — ред. І. Кедрин.

— Студійна конференція ОДВУ і братських організацій в Ню Йорку. Голова — О. Пундик.

— Конференція делеґатів українських кооператив у Ню Йорку.

16-19 — Пленарні засідання Першого Конґресу Вільних Українців в Гілтон готелі в Ню Йорку. Голова — о. д-р Кушнір. 1 003 делегати і понад 1 000 гостей. Участь всіх ієрархів українських Католицької, Православної і Євангельської Церков. Спільне звернення всіх Ієрархів до українського народу. Послання 17-ох Владик з Кард. Й. Сліпим до СКВУ. Резолюції, звернення до українського народу, та українців поза Україною. Величава Маніфестація Волі в Медісон Сквер Гарден з участю понад 10 000 осіб; фестиваль танків і концерт. Бенкет, виступи кол. прем'єра Канади Дж. Діфенбейкера і канад. сенатора Мих. Стара. Створення Секретаріяту СКВУ.

16 — Надзвичайні Загальні Збори Асоціяції Діячів Української Культури (АДУК) у Ню Йорку. Голова — д-р Михайло Кушнір.

16-18 — VIII загальний конгрес „Зарева". IX крайовий з'їзд Об'єднання Українських Академічних Т-в в Ню Йорку.

17 — Зібрання прихильників Державного Центру УНР в Ню Йорку, к. 500 приявних, виступи всіх лідерів Державного Центру.

— Українська демонстрація перед Об'єднаними Націями. Наступного дня демонстрація перед совєтською амбасадою.

18 — Зустріч українських інженерів і професіоналістів в Ню Йорку.

23-24 — VIII Крайовий З'їзд уладу старшин пластунів в Істон Веллі б. Саратоґи, Н. Й.

26-27 — Передача „Голосу Америки" інтерв'ю з Митр. Максимом Германюком у зв'язку з СКВУ.

ГРУДЕНЬ

1 — Екзекутива УККА в Ню Йорку: справа заминення з Комітетом Громадської Єдности.

3 — 25-річний ювілей єпископського свячення Митрополита Амвросія Сенишина: участь 28 Владик в Архиєрейській Богослужбі; бенкет.

4 — Сенатор Павло Юзик на святі Української Національної Федерації в Едмонтоні, Канада, пропонує творити „третю силу".

10 — Богдан Придун із Джерзі Сити ,Н. Дж., згинув у В'єтнамі на 21-му році.

23 — Українські студенти Ню Йорку демонстрували перед місією УССР в ОН проти переслідування укр. культури.

24 — XII Загальні Збори Об'єднання УРДП в ЗДА; зустріч, бенкет у Ню Йорку. Голова — проф. О. Гришко, ген. секретар — проф. М. Степаненко.

25 — Різдво Христове за новим стилем — святкування частиною українців — католиків. Послання Владик.

28 — Ген. Михайло Садовський, голова Військово-Історичного Інституту колись у Варшаві, потім у Торонті, Канада, помер у Торонті на 81-му році.

30 — Юліян Буцманюк видатний маляр, кол. УСС, помер в Едмонтоні, Канада ,на 82-му році.

— У грудні українська преса широко інформувала про арешти й судові процеси діячів культури в Україні Схвилювання серед вільних українців викликала збірка матеріялів Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму" — про 20-ох засуджених культурних діячів.

— Професор Лев Добрянський: „Уразливі росіяни", англомовна книжка В-ві „Педжант Пресс" 454 стор.

(Кінець)

Новорічні „поздоровлення'...

У „Літературній Україні" з 29 грудня член Спілки Письменників УССР Ю. Збанацький передав у статті „Радість і надія„ на першій сторінці наступне поздоровлення": „До свого великого свята Україна прийшла з достроковим виконанням завдань другого року п'ятирічки, з перевиконання усіх державних планів. Це є запорукою того, що плани 1968 року так само будуть успішно виконані й перевиконані. Даремними виявились спроби буржуазних націоналістів, цих покидьків суспільства, які плісняв іючи на чужих смітниках, намагались рознести по світу отруйний смород — ганьбити український народ і його здобутки. Їм до віку бути тепер чужими лакизами, бо така доля всіх зрадників своєї землі і народу. Радянській же Україні нові роки нестимуть щастя й снагу. До неї тягнуться, як рідні діти, всі ті, хто пішов з українського роду і не зрадив його ні за морями, ні за океанами".

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

Ще дещо про п'єсу „Недосяжні"

(Думки з приводу рецензії М. Чировського після прем'єри у Філядельфії)

У „Свободі" (Ч. 200 з 1-го листопада 1967) у секції „З театру" появилась рецензія пера Миколи Чировського п. н.: Прем'єра п'єси „Недосяжні". На самому початку своєї рецензії автор каже, що п'єса „Недосяжні" подібна до фільму „Доктор Живаго". Не знати під яким оглядом — думаємо, що під ніяким. Якщо шановний автор рецензії хотів тільки цим сказати, що п'єса взагалі до чогось подібна, то цим робить авторові „Недосяжних" ведмежу послугу.

П'єса не подумана у фільмовому, тільки в суто камерному пляні. Для фільмового сценаря п'єса в цьому виляді це був би тільки ескіз. Очевидно, що для широкого, масового глядача була б більш сприємливою п'єса, побудована на живій акції, яка просувалася б перед очима глядача наче на фільмовій стрічці. І справді, в п'єсі немає небезпечних моментів, зайвої стрілянини, отих ситуацій, які в наглядний спосіб пахтять героїзмом, ангажують відвагу, гарт духа, солідарність у бою, готовість кожного менту жертвувати своїм життя — „Недосяжні" Леоніда Полтави, оперті головним чином на слові, що очевидно ускладнює не тільки приготування самого тексту, але й постану-режисерію, мистецьку подачу та сприймання глядача. А все таки п'єса збагачує нашу драматичну творчість, нашу культуру, а культура — як хтось сказав — це ж слуга світла.

Тому слово, на якому автор створив „Недосяжних", є домінантним у п'єсі, бо найкраще ним може володіти тільки поет — а Леонід Полтава є ним.

Поза намаганнями схвилювати словом і впровадити глядача в стан роздумів, вирішними в „Недосяжних" були ще: мисль та свідомість, дійсний світ і світ уяви — роля поета, в якому впізнаємо особу автора. Його твори поширюють поняття героїзму в звичайну щоденну лицарську поставу.

Далі читаємо, що п'єса написана по-модерному. Нев. же ж все модерне є добре?

У рецензії чомусь зовсім зігноровано роботу режисера й навіть про нього не було згадки. А роботу режисерську було видно і вона була таки цікава. Було слідне намагання подати річ в новій, свіжійшій формі, до якої наш глядач ще не привик.

Про роботу поставника над „Недосяжними" можна б написати окрему статтю. В. Шашаровський як майстер цього діла навіть із п'єси конструкційно слабкої є всилі зробити сильну. В нього сценічні концепції пливуть спонтанним струмом, іноді він може видобути в п'єсі так тонкі тональності, про які може й не думав автор п'єси...

Про ці режисерські тонкощі не можна говорити на підставі „нюйоркського провалу", що сталося не з вини театру. Уся звукова і світляна апаратура через запізнє відкриття залі лежала нерозпакована за лаштунками сцени.

А тепер ще про оцінку персонажів, яку дав їм п. М. Чировський.

У Зірки (арт. Марія Лисяк) ми не помітили слабких місць. У рецензії М. Ч. було написано „частково ще за слабо".

Лікарка (арт. Юлія Шашаровська), на мою думку, це не боязлива і не застрашена людина, а здезорієнтована у ситуації, в яку попала без причини і з якої, не знаючи совєтської дійсності, намагається на свій спосіб знайти якийсь вихід. І це артистка донесла до глядача.

В. Шашаровський (читається в рецензії) „лише частково відтворив свою ролю". Розпоряджаючи таким ансамблем, який ми бачили на сцені, ролі роздано по акторським спроможностям.

Рецензент радше дав би В. Шашаровському ролю чекісти — мовляв — у цій ролі він був би кращий. Це річ дуже дискусійна, ми знов твердимо, що якщо б було ким обсадити ролю поета, ми доручили б Шашаровському радше ролю Блотняка. Незалежно від цього роля поета не випадала з першоякісного терцету — М. Степова-Карп'як, Б. Паздрій, В. Шашаровський.

Накінець щодо Блотняка (арт. Василь Сердюк), рецензент поставив його нарівні з арт. Б. Паздрієм як „найкраще відтворені два дальші характери в п'єсі". Ціле щастя, що арт. В. Сердюк, літня людина з великим життьовим досвідом, грав різні ролі не тільки на сцені, але й у житті, довелось йому бути рядовим вояком і старшиною, тобто слухати і наказувати, — має почуття самокритики і в це не вірить стовідсотково. Ми вже мали змогу бачити його в кращих креаціях.

Незалежно від усього, п. Микола Чировський завдав собі труду обговорити обширно „Недосяжних". І хоч ми не в усьому з ним погоджуємося, та непогоджуємося як непрофесійні театральні критики. Та це нічого, бо нашим писанням може дамо поштовх до писання професійним критикам, але чи і вони будуть згідні щодо їхніх виводів — довідаємось із ними написаного.

Ярослав Климовський

Ірвінґтон, Н. Дж.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У ДІТЕЙ

До Православної Парафії св. Тройці, 24-го грудня 1967 о 4-ій годині по полудні, загостив св. Миколай до дітей парафіяльної школи. Вечір відкрив голова параф. уряду п. Іван Галій. Свята карава на, особливо казково, була одягнена в білосніжне-срібне одіяння. Св. Миколай Бабенко Юрій, янголи О. Михайлюк, Л. Дубина, Н. Мірчук, Орест Мірчук. Вони тягнули сани, наповнені щедрими дарунками для дітей.

Але на сцені відбувалася інша драма. Золотоволосий янголик (Андрій Мірчук в п'єсі „Золота книга", авторки Івги Шугай) загубив „Золоту книгу" добрих діл дітей, і воює з чортом (Михайло Вовк), який радіє перемогою злих дітей. Але добрі зайчики, (Л. Валізер і Н. Михайлюк) виявили співчуття янголикові, знайшли у лісі „Золоту книгу", і діти були щедро нагороджені.

Було кого і защо нагороджувати. У цьому році дітей у школі на багато більше, працювали активніше і мали кращі умови. Особливо учні 1-ої кляси щиро готувались до свята. Всі були одягнені в нові українські строї. В інсценізації „Святий Миколай їде" виявили велику увагу, почуття радости й захоплення, знання про Україну, декляматції, спів та відчуття музики. Особливо в розмові при зустрічі з студенткою (В. Гаращенко), яка їх розпитувала, а вони відповідали. Брали участь: Таня Бабенко, Ліда Домарацька, Людмила і Ната Кулики, Ніна Чернецька, Віктор Бурило, Юрій Михайлюк, Михайло і Петро Закревські, Григорій Гаценко. Надя Яворська захопила всіх декляматцією „До св. Миколая".

Парафіяльна заля була наповнена. Батьки, дідусі й бабусі, сестрички і братчики, хрищені батьки, знайомі і так добрі люди, вислухали з увагою гарну програму і нагороджували щирими оплесками виконавців.

Подарунки діставали і діти й дорослі.

Настоятель парафії і директор школи, протопресвітер о. Селепина подякував усім вчителям, сестрицям, параф. урядові, батьківському комітетові та батькам, що допомогали влаштувати свято, яке має велике значення для виховання дітей. Особлива подяка була вчительці п. Марії Вожаківській, яка підготувала програму. Вчительці Н. Мірчук за допомогу в підготовці та костюми, п. П. Мірчук за декорації сцени, сестрицям за подарунки.

М. В.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК! Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ВІСТІ З ТОРОНТА

В ПОКЛОНІ ВЕРХОВНОМУ АРХИЄПИСКОПОВІ. -- Стараннням Централі Українців Католиків Торонтонської Єпархії відбувся 10-го грудня 1967 у великій залі Мессей Гол ювілейний концерт в честь Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. В усіх українських католицьких церквах відправлено Богослуження з нагоди 75-річчя його життя і 50-річчя священства. Концерт відкрив др М. Кушпета — голова ЦУК, а цікаву доповідь виголосивд-р Р.Осінчук з ЗДА. Мистецьку частину концерту, виконали наші найкращі мистецькі сили. Серед них блистів чоловічий хор „Прометей" та дівочий „Діброва" під проводом мгр. В. Кардаша. Хорам акомпаніювала п-і М. Кравців - Барабаш. Квартет в складі: Р. Росляк — сопрано, Л. Склепович — альт, Б. Климкович — тенор, І. Пирожак — бас виконав „І процвітеш - позеленієш". Музичний супровід на фортепіяні спочивав у руках пні проф. Г. Голинської. Й. Гошуляк (бас) виконував „94 псалом Давида", і „Думу". Р. Росляк (сопрано) відеспівала „Плавай лебедонько" Стеценка і „Айстри" Лисенка. Обос солісти виконали і наддатки. Славні скрипалі — Дмитро Козак і його дружина М. Гробельська- Козак виступали в дуеті. Їм акомпаніював З. Лавришин. Імпозантною частиною концерту був збірний виступ молоді СУМ, ПЛАСТ, УКЮ, і Рідної Школи з прапорами і збірною деклямацією „Поклін Верховному Архиєпископові" Р. Завадовича в підготовці В. Довганюка. В кінцевій частині концерту виступив збірний хор парафій Торонта, який під диригентурою проф. о. В. Жолкевича виконав „Господи силою Твоєю". Бортнянського, та „Вітай нам, Кардинале" Гнатишина і „Боже великий єдиний" М. Лисенка. Заключним словом торонтонського Владики Кир Ізидора, який назвав Кир Йосифа „Пророком між нами", який, як старозавітній пророк Езекиїл, не скорився ворогові, але пішов з народом на заслання, щоб будити віру, щоб воскресла церква і вільним став народ.

ДОПОВІДЬ Д-РА ЯНОВА. Загостив до нашого міста гість із Франції д-р Володимир Янів, голова Українського Християнського Руху в країнах Европи, та голова Тимчасової Світової Ради Українських Мирян, науковий секретар НТШ в Сарселі. Він виголосив 13-го грудня 1967 р. „Думати 10 років наперед", а 14-го грудня доповідь „Зустрічі з полк. Коновальцем на тлі доби". Обі доповіді відбувалися в залі Святомиколаївської Рідної Школи, і на них було поважне число учасників, які з захопленням не тільки слухали, але й питали гостя-доповідача про справи праці і дії українських мирян у нашій церкві, то про патріярше її завершення. 15 грудня у тій же залі складові організації Епархіяльної Централі мали зустріч з гостем і його дружиною на скромному прийнятті, де він знову виголосив промову про організаційну структуру та методи праці Організацій Українських Мирян в сучасну добу нашого релігійно - церковного життя.

ОУПК ПРО КОНҐРЕС. — 7-го грудня 1967 в приміщенні Святомиколаївської школи, з рамени КУК відбулися звітування делеґатів Об'єднання Українських Педагогів Канади з їхньої участи в СКВУ. Вечером проводив проф. З. Зелений, який здав звіт з підготовчих праць до Конгресу, про Конгрес, зупиняючися на праці сесії Комісії правописного словника. Про виховну систему молоді звітувала пані Ц. Паліїв. Після звітувань були запитання, на які звітодавці відповідали.

НА ПОШАНУ ЄПИСКОПА МУЧЕНИКА. — Заходами Організації Оборони Лемківщини відбулася 18 грудня 1967-го р. в Українському Домі Святочна Академія на пошану Кир Йосифа Коциловського, ЧСВВ, колишнього владики Перемиського, сяніцького і Самбірського повітів — мученика за віру Христову. Син Лемківщини Кир Йосиф був арештований комуністами 21-го вересня 1945 р. і помер мученичою смертю в київській тюрмі, 17-го листопада 1947 р. Академію відкрив інж. О. Клюфас, а промову про життя і діяльність Владики-Мученика виголосив о. мгр. І. Сиротинський. На мистецьку частину складались виступи чоловічого хору „Прометей" під проводом мгр. В. Кардаша, скрипкове сольо сумівки Віри Голіят, сольо Ірини Дольницької „Аве Марія". деклямація В. Оленича. Музичний супровід спочивав у руках З. Лавришина. Сцену оформив П. Харидчак. Торонтонська громада гідно і належно вшанувала пам'ять мученика за віру і нарід, великого Сина Лемківщини.

Гарвардський університет...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

раніше. Виявляється, що також з адміністраційного боку Гарвард не має застережень щодо створення катедри і навіть інституту українських студій, якщо будуть виконані передбачені університетською конституцією передумови. Основна передумова — фундація (ендавмент) 600,000 дол. на катедру, відсотки з яких покривали б платню професора та деякі інші видатки крім тих, що їх звичайним порядком покриває університет. Тому, що висота фундації постійно збільшується, університет евентуально прийняв би вже тепер пропозицію на створення інституту з трьома катедрами, які могли б бути відкриті на базі теперішньої суми фундації в майбутньому, як призбирається повна сума грошей, себто $1,800.000. Секретар, як і раніше декан Форд, виявили дуже багато зрозуміння та доброзичливости. У розмові з п. Крайцером взяла участь, крім проф. Пріцака, мґра Хемича, інж. Бедрія, п. Лисогора і ред. Драгана, також адв. Анна Чопик.

Зустріч зі студентами

На закінчення відбулася ще зустріч і розмови, під час обіду, із студентами з місцевої Української Студентської Громади. Із студентів були приявні: Ірій Повх, Олег Данилевич, Леся Струж, Рената Голод-Третяк, Зірка Заремба-Филипчак, Любомир Гайда, Надія Миколаєвич та Орест Субтельний. Очевидно, що студенти більш ніж одушевлені думкою про можливість створення катедри, а тим більше інституту українських студій в їхній Альма-Матер, та ще й під загальним наглядом проф. О. Пріцака, якого вони прямо обожають. Вони зокрема горді з того, що акцію в справі катедри українознавства заініціювали та ведуть, проти всіх несприятливостей, їхні колеги-студенти та вони самі.

Від слів до діла

Розмови в Гарварді мали радше інформаційний характер і хоч вони виявили об'єктивні можливості створення інституту українських студій в Гарварді, то від слів до діла існує ще велика віддаль — майже два мільйони долярів! Заініціювавши рух і збіркову акцію для створення такої катедри, тільки найсміливіші могли думати про Гарвард, але тим не менше та проти багатьох суперечностей досі зібрано вже приблизно $300.000. Потрібно ще щонайменше стільки, щоб встановити тільки одну катедру, а для створення інституту потрібно суми майже двох мільйонів долярів. Можливості в Гарварді треба завдячувати проф. Пріцакові, який до цієї справи має такий самий молодечий ентузіязм, як його виявили мгр. Хемич, інж. Бедрій та всі ті, що починали збіркову акцію на фонд катедри. Сьогодні, як акція починає конкретизуватись у формах, що — як згадано — переходять найсміливіші сподівання, слово мусить сказати вся наша Громада. Немає сумніву, що як вона виявить бодай малу частину того ентузіязму і такої енергії, як її виявляють організатори Фонду і проф. Пріцак, то це слово буде сказане!

До цієї справи ще повернемо.

Відділи УККА стейту Ню Джерзі створили Координаційну Раду

Ню Брунсвік. — 25-го листопада м.р. відбулася тут нарада представників відділів УККА стейту Ню Джерзі, на якій в присутности делеґатів п'ятьох відділів рішено створити Координаційну Раду Відділів Українського Конгресового Комітету Америки для стейту Ню Джерзі, до якої входили б по трьох представників екзекутиви кожного Відділу. Ця рада, під проводом президії, зложеної із п'ятьох осіб мала б: а) репрезентувати усі відділи стейту перед державними та політичними установами стейту, б) організувати репрезентативні акції усіх відділів стейту та в) в міру можности та потреби координувати діяльність усіх або частини Відділів УККА.

До Президії вибрано: голова — інж. Демедюк Д., м-голова — особа делеґована екзекутивою відділу УККА в Трентоні (столиці стейту), секретарі — інж. Грицай Т. та мґр. Рак Я., скарбник — Пінковський М. В плянах обговорювано останню красву координаційну раду. Її світла, тіні та парляментарну культуру наших громадських нарад.

Осяг вільної української науки

(Про журнал „Український Історик")

Все більше і більше переконуємося в тому, що найуспішнішим засобом до ознайомлення чужого світу з українською визвольною проблемою є наша рідна наука. Тому хочу звернути увагу на успіх в преважливій ланці нашої вільної науки: Вже четвертий рік в ЗДА появляється журнал „Український Історик", який здобув собі признання серед своїх і несвоїх наукових кол.

Головним редактором „Українського Історика" є молодий автор вже багатьох наукових праць — д-р Любомир Винар. Його заслуга з цьому, що зумів приєднати до співпраці більше число наших наукових сил на еміґрації.

Цих кілька слів, це не намагання дати рецензію на „Українського Історика", бо найкращою рецензією є імена його співпрацівників. Та не можу здержатися від похвали і признання головному редакторові „Українського Історика" за те, що зумів поставити журнал на високому рівні.

Добрий папір і формат надають „Українському Історикові" більше вигляду гарної книжки як журнала, що доходить до 150 сторінок друку. В ньому знаходимо не тільки статті на суто історичні теми, але й мемуаристику, огляди і рецензії, відомості з українського наукового світу, бібліографії, хроніку, бібліографічні нотатки тощо.

Було б помилковим уважати, що журнал „Український Історик" призначений тільки для науковців. Його гарна українська мова і стиль є зрозумілими для кожного, що цікавиться і дорожить минувшиною та культурою українського народу. Журнал збагачує знання читача і сповняє місію у визволенню українського народу. Всім відомо, в якому жалюгідному стані опинилася українська наука в Україні, а особливо, наука історії. Дійшло до того, що українські науковці в Києві пишуть українську історію під диктат Москви. Роля „Українського Історика" важлива тим, що він пише правду про Україну та викриває московські брехні.

„Український Історик" належить до здобутків, яких ні міль, ні ржа не з'їдають, і тому він заслуговує на особливу піддержку збоку цілої української діяспори, а в першу чергу на піддержку від українців північно - американського континенту, які фінансово маються найкраще і легко можуть допомогти „Українському Історикові" не тільки вдержатися, але й розвинутися.

„Український Історик", це одинокий у вільному світі журнал, що висвітлює історію України в правдивому науковому світлі. Маємо прекрасно редаґований і видаваний журнал з ділянки української історії. Нам залишається обов'язок піддержати його. Будьмо раді з того, що знайшлася талановита і повна посвяти людина, яка видає цей журнал.

Треба додати, що головний редактор „Українського Історика" — проф. д-р Любомир Винар — це симпатична і працьовита людина. Викладаючи в Колорадському університеті, він цікавився українським громадським життям, був близьким дорадником „Української Студентської Громади", працював над науковою працею і крім цього знаходив час на заснування та видавання „Українського Історика".

Бажаємо йому успіхів у цій праці та сили для захисту нашої святої справи.

К. Крупський

ЗА РОСІЙСЬКУ КНИЖКУ В УССР НАГОРОДИЛИ

Так зв. міністерство освіти УССР та видавництво для дітей „Веселка" опублікували в київській пресі з 22 грудня відомості про вислід конкурсу на кращу книжку для дітей. Першої премії не присуджено нікому, другу М. Сингаївському за збірку віршів „Ми — громадяни", дві треті одержали автори повістей „Дубов виходить в океан" — автор себе не назвав у ковертці, та книжка... російською мовою „Пусть вам снятся хорошие сны" С. Когана.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дину, як мати духовий хребет? Перещепити рогівку чи навчити дивитись чесно на світ?

***

Іде Різдво. Його чекають хворі по лікарнях. Деякі лікарень ніколи не залишать. Деякі вичікують повернення до здоров'я, але, крім ран, які гояться, вони мають ще й душу. Як вона зустріне свято?

Чекають на Різдво діти, рідні, приятелі. Здоровіші й слабші. Дякуватимуть за добре здоров'я, за врятоване чудесами сучасної науки життя. Так і бачите осяяні радістю очі. Їх життя і здоров'я буде кращим, як їх попередників.

А духове здоров'я? Воно має такий широкий діяпазон. Воно також розвиватиметься в усі сторони. Приходить лише на думку, що Різдво — це чи не найдогідніший час для „перещеплення" нам усім чимбільше тих основ, які принесло свято Великого Народження: Добра, Правди і Любови. Меж і вийнятків немає. „Прийдіть до мене всі", — казав Христос.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і незабутнього МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, ДІДУНЯ й ПРАДІДУНЯ

бл. п. о. ІВАНА ШЕХОВИЧА

будуть відправлені В ЦЕРКВІ СВ. КОНСТАНТИНА в МІННЕАПОЛІСІ

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в СЕРЕДУ, 10-го СІЧНЯ 1968 р. о год. 7:30 і о год. 8:00 рано і
в СУБОТУ, 13-го СІЧНЯ 1968 р. о год. 7:30 і о год. 8:00 рано.
В СУБОТУ, о год. 1:00 після пол. о Монс. д-р Ст. Кнапп відправить над гробом на RESURRECTION CEMETERY

ПАНАХИДУ

Рідних і Знайомих запрошує на ці відправи

ДРУЖИНА з РОДИНОЮ

Замість квітів на могилу сл. п. проф. ВОЛОДИМИРА РАДЗИКЕВИЧА зложили суму 24.00 долярів на цілі НТШ в ЗДА: Павло ДОРОЖИНСЬКИЙ, п. Віра КУШНІР, Володимир НАГІРНИЙ, Роман ТРОХИМЧУК, Юлько ВИНЯР і Петро ГОЙ — Ню Йорк, Н. Й.

Тяжко хворим

ппполк. Данилові Лимаренкові і сотн. Іллі Журжі

бувшим старшинам III Куреня Низових Запорожців II-ої Бригади Запорізької Дивізії Армії У.Н.Р.,

бажають

ШВИДКОГО і ПОВНОГО ВИДУЖАННЯ

ПОБРАТИМИ ПО ЗБРОЇ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1968 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Збори Т-ва Запор. Січ — 155 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі, при 760 Стейт вул. Закликаємо всіх членів прибути, бо будуть вирішувані важливі справи. — М. Фединишин, секр.

СУБОТА, 13-го СІЧНЯ 1968 р.

ШИКАГО, Ілл. Збори Відділу 220 о год. 7 веч. в Союзовому Домі при 1915 Вест 51 вул. Проситься членів прибути на збори. Річні збори вибрали слідуючу управу на 1968 р.: Дмитро Овчарчин, гол., П. Слободян, заст. гол., І. Мельнишин, фін. секр., М. Босий, заст. секр., В. Мацьків, скарбник, Микола Орищук, В. Мельник і В. Кізяк — Контр. Комісія.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Дарахівщина — 275 Відд. о год. 6-ій веч. в парафіяльній школі, 37 Bentley Ave. Порядок дня: звіт управи та вибір нової управи на 1968 рік. Обов'язком кожного члена явитись на означений час. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького — 158 Відд. о год. 8-ій веч. в УНДомі при 216-218 Grand St. На річних зборах 2-го грудня 1967 р. вибрано новий уряд на 1968 р.: Юрій Сокол, предс. Петро Матичак, місто-предс., Михайло Кіт, рекр. секр., д-р Олександер Саноцький, фін. секретар, Петро Корейко і Антін Оттенбрейт, трост., Петро Дубовецький, інж. Юліян Козяк, Павло Слободян, члени Контр. Комісії, Василь Шимчишин, надз. хворих. Зацікавлених забезпеченням в УНСоюзі, проситься звертатися на адресу фін. секр. Александер Саноцький, 84 Berry St., Brooklyn, N.Y. 11211, Phone: 387-4198. — Ю. Сокол, предс., М. Кіт, сек. секр.

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1968 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься чл. прибути. Буде звіт Управи і Контр. Комісії за 1967 р. і вибір нової управи на 1968 р. — Гр. Степанек, предс., Гр. Кісіль, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори 237 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі, 4-та Ворд стріт. Проситься прибути на збори. — П. Бродич, М. Крякa.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2-ій вул. 213 Скунмекер Еве. Проситься чл. прибути, вирівняти залеглі вкладки та вибрати нову управу на 1968 рік. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Річні збори Т-ва І. Франка — 146 Відд. о год. 1-ій по пол. в домівці УНОсередку при Карпентер. Проситься всіх членів Т-ва обов'язково прибути. — П. Деркач, гол., В. Гриньків, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні загальні збори Т-ва Д. Вітовського 473 Відд. о год. 2 дня в Гор. Клюбі при 847 N. Franklin St. Порядок: 1. Відкриття, 2. Вибір предсідника і секретаря. 3. Відчитання протоколу. 4. Звіт уступаючої управи. 5. Дискусія над звітами. 6. Звіт Контр. Комісії і уділення абсолюторії. 7. Вибір нової управи на 1968 р. 8. Внески і запити. 9. Закриття. Проситься всіх членів прибути. В. Василюк, гол., І. Дашівський, кас., П. Тарнавський, секр.

YOUNGSTOWN, Ohio. U.N.A. Branch No. 348 "Olga Basarab" Society will hold its Annual Meeting at 2:30 P.M. in Holy Trinity Church Hall, 526 Rayen Ave., Youngstown, Ohio. On the agenda: 1967 Reports of Officers, Election of 1968 Officers. — Mary Makar, Branch Secretary.

ЯНГСТАВН, Огайо, 348-ий Відділ УНСоюзу, товариство ім. Ольги Басараб, відбуде свої Річні Загальні Збори о год. 2,30 по полудні в залі церкви св. Тройці при 526 Раєн Евню в Янгставні. На порядку нарад звіти за минулий рік та вибір нової Управи Відділу.

Марія Макар, секр. Відд.

БАЙОН, Н. Дж. Річні збори Братства святого Арх. Михаїла, 213 Відд. УНС, о год. 3-ій по полудні, в Українськім Народнім Домі, 37 Схід 23 улиця. Проситься всіх членів прибути на ці збори.

Никола Гісь голова
Володимир Козак секр.

НЮ БРІТАЙН, Конн. Братство св. Петра і Павла, Відділ 254 УНС повідомляє усіх своїх членів, що Річні Збори в Українськім Горожанськім Клюбі 27 - 35 Оак Ст. Ню Брітайн, Конн. о годині 3:00 пополудні. Просимо усіх членів чи членкинь, обов'язкову участь у цих зборах

Управа Відділу

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Зап. Січ. Відд. 367 УНС відбудуться о 1:30 пополудні в Укр.-Амер. Клюбі. Просимо всіх членів явитися в відділ повного успокійння членам, та брати участь у Інсталейшон парті. Певна несподіванка по зборах. Зачнім Новий рік з придбанням нових членів. — П. Дзюба голова, Т. Песко касир, В. Попович секретар

ЛУДЛОВ, Масс. Річні збори Т-ва ім. Івана Франка, 253 Відд. УНС о год. 1-ій по пол. в церковній залі. На денному порядку звіти Управи і Контрольної Комісії та вибір нової управи на 1968 рік, як також обговорення кампанії по приєднуванні нових членів, бо з виходом багатьох членів з виплаченими полісами наш Відділ маліє. Проситься всіх членів прийти на збори. — Д. Харко предсідник, П. Павлів касир і В. Фіцик секретар.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори Відділу 352 ім. св. Арх. Михаїла відбудуться о год 12-ій в полудне в приміщенні Українського Католицького Американського Клюбу при 2817 Вест 2-й Ст., Честер Па. На порядку дня вибір управи відділу на 1968 рік та інші важливі справи. Присутність членів Відділу обов'язкова.

Е. Мінчак голова
Я. Щербак секретар

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва Шашкевича, 94 Відд. УНС о год. 2-ій годині по пол. в Укр. Дем. Клюбі 2376 Грилінг.

Проситься всіх членів і організацій звертатися листовно чи телефоном до нового вибраного фінансового секретаря: Mrs. L. Basko, 20459 Jenko, Detroit, Mich. 48234. Tel.: TW 3-4554.

ГАРИ, Інд. Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, 100 Відд. УНС о 2-ій год. по полудні в Пітман Скв., 51 Аве. і Пенн. Ст. Проситься всіх членів прибути. Будуть важні рішення.

Управа Відділу

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори Сестрицтва Прес. Богородиці, Відділ 36 УНСоюзу в годині 2-ій пополудні в залі Американського Українського Клюбу під числом 292 Гудсон Аве., Рочестер Н. Й. На порядку: звіти Управи і Контрольної Комісії та вибір Уряду на 1968 рік. Просимо вирівняти залеглості.

Предс. Марія Філяс,
касир Катерина Ярославська, секр. С. Гусьма.

БОСТОН, Масс. Річні збори 307 Відд. ім. Митр. А. Шептицького о год. 12.30 по пол. в залі парохіяльного дому при 146 Форест Гіллс Стріт, Джамейка Плейн, Масс. Проситься всіх членів обов'язково прибути.

І. Мельник, голова,
М. Франківський, касир,
І. Галонжка секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні збори Т-ва Зап. Січ, 251 Відд. УНС о год. 1-ій по пол. в церковній залі св. ап. Петра і Павла, при Вест 7-ій вул. На порядку дня: Звіти Управи за 1967-ий рік і вибір нової управи на 1968 рік.

В. Козир — предсід.
Т. Шмагала — секретар

ПАЛМЕРТОН, Па. Річні збори Бр. св. о. Николая Відд. 369 УНС о 4-ій год по полудні в церковній залі. Проситься членів, місцевих і позамісцевих, прибути на збори бо є дуже важні справи до полагодження. В разі злої погоди збори перенесеться на слідуючу неділю. — І. Колтонюк, секр.

ЯНГСТАВН, Огайо. Річні зoори Відділу 230-го УНС, Братства св. Івана Хрестителя о год. 3-ій пополудні в своїй домівці, 914 Франклін Аве. Проситься всіх членів Відділу прибути на ці збори. На порядку дня: Звіт Управи за 1967 рік і вибір нової Управи на рік 1968-ий.

За Управу: М. Мартинишин, І. Скумп, П. Ліщак

СУБОТА, 20-го СІЧНЯ 1968 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори 19-го Відділу УНСоюзу ім. Дмитра Галичина о годині 3:00 по полудні в канцелярії предсідника Відділу адвоката Р. Олесницького: 100 2-га Аве., Н.Й. GR 3-6760. На порядку річних зборів: 1. Звіт уступаючої Управи. 2. Дискусія над звітами. 3. Вибір нової Управи.

Роман Олесницький предс.
Роман С. Голіят секретар

ОЗОНЕ ПАРК, Н. Й. Річні збори Т-ва Вільна Україна, Відділ 200 УНСоюзу о годині 7:30 веч. в залі 97 Аве. 87 Ст., Озоне Парк. Проситься всіх членів прибути на збори. На порядку: Вибір нової Управи.

Левко Галук — секретар

ЛИНКВУД, Огайо. Річні збори Бр. Святого Духа. Відд. 108 УНС о годині 2-ій по полудні в церковній залі святого Николая. На зборах буде звіт Управи за 1967 рік та вибір нової Управи на 1968 рік.

Управа Відділу

БОФФАЛО, Н. Й. Річні збори 304 Відд. УНСоюзу в 7-ій годині вечора в Українськім Народнім Домі при 205 Мілітарі Рд. Проситься всіх членів прибути на збори, вирівняти свої залеглости і вибрати Управу на 1968-й рік.

Стефан Завіский голова
Іван Грицковян касир,
Микола Гнатик секретар.

НЕДІЛЯ, 21-го СІЧНЯ 1968 р.

ФРІЛЕНД Па. Братство св. Петра і Павла, 429-ий Відділ УНСоюзу відбуде свої Річні Загальні Збори негайно після Служби Божої в залі церкви св. Петра і Павла при 921 Волнат Ст. у Фріленд, Па.

Управа Відділу

НЕДІЛЯ, 28-го СІЧНЯ 1968 р.

ОМАГА, Небраска. Річні збори Т-ва Згода, 354 Відділ УНС, о годині 2-ій по пол. в домівці Української Амер. Громади при вулиці 15 Вілліям. На порядку нарад: Звіти Управи та Контр. Комісії і вибір нової управи на 1968 рік. Коли на збори не явиться відповідна кількість членів, то збори відбудуться на 1 годину пізніше при будь-якій кількості членів та будуть правосильні.

П. Труш предсідник,
М. Ярош касир. П. Ващишин секретар

ЛИНДЕН, Н. Дж. Товариство ім. Івана Франка, Відд. 306 УНС, відбуло річні збори на яких вибрано новий Уряд: Голова Михайло Копій, секретарка Анна Зуйко. касир Іван Малик. Контрольна Комісія: Іван Зуйко і Богдан Крехов'ецький.

Анна Зуйко секретарка

НА ЧУЖІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

СОВЄТСЬКИЙ ПОЕТ ПРО „НЕЩАСНИХ НАЦІОНАЛІСТІВ"

Побувавши в порядку культурного обміну „за рубежом", Степан Крижанівський надрукував у київському журналі „Україна" ч. 42 вірш „З мандрів за океан". Подаємо уривок:

...„Вони до нас підступали,
були ніби діти, раді,
різні характери
різні люди
у США і по всій Канаді.
А ті, „щасливі в вигнанні",
В екзилі
приймаки
діпісти,
бігли до нас,
немов батогами гнані,
нещасні націоналісти!
— співай,
говори,
поближче,
Як вона там, святая!
Дай подихать
хоть мить ще
Повітрям рідного краю!
Одні, проклинаючи, вили,
Інші, люблячи, марили...
Ми їли, пили, говорили,
і т.д.

ДОБРЕ ЧИТАТИ
ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
СОЙКА ШТУКАРКА
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Ціна — 1 долар.

ТАРЗАН, Ч. 5929. Чи сліди левів?

Тарзан і Білл Алмонд були сильно стурбовані тим, що ніхто з їх людей не вернувся з ловів на левів! Вони вирішили прослідити цю справу і вибралися в подорож по рівнині. Кілька годин пізніше їх страх здійснився ... Бо вони ствердили, що один із ловців був погризений і покалічений левиними лапами з кігтями!